

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96 — Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCLOVENEK

Cek račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

V poganstvo

Letošnji kongres nemškega narodnega socializma v Nürnbergu je končal svoje zasedanje. Zamolki odmevi korakov etotisočih, ki so paradirali pred voditelji nove Nemčije, so utihnili. Kot s čarovniško palico so izginile vse te neštete množice, ki so naenkrat navalile v starodavni, v snu srednjega veka sanjajoči Nürnberg, utihnile so fanfare, izginile so zastave, umolknilo govori voditeljev, ki so okrepčljani s tisočermi zvočniki grmeli nad mestom in Nemčijo ter nosili v inozemstvo glas o volji nove Nemčije. Sedaj je čas, da pogledamo, kaj je prinesel Nürnberg novega. Nemčija je velik narod. Discipliniran, delaven, povelju pokoren in za žrtve, ki jih domovina zahteva, vnet. V zadnjih letih se je uveljavil v družini narodov sveta z izredno odločnostjo, ki je marsikatera država osupnila, a vsem doprinesla dokaz, da ni več vprašanja v mednarodnem življenju, bodisi političnem, gospodarskem ali kulturnem, kjer bi bilo mogoče iti mimo Nemčije. Tem bolj je Evropa z veliko pozornostjo sledila kongresu v Nürnbergu, pričakujoč, da od tamkajših merodajnih glas, ki bo povedal, kaj prinaša nova Nemčija k ureditvi mednarodnega sožitja in kakšen je njen doprinos h kulturnim osnovam človeškega občestva, saj je konec osnov mednarodno sožitje le odsev kulturnih oseb in človeštva v določeni dobi zgodovine.

Slišali smo oglašujoče govore o vstajenju nemške sile. Čuli smo v rezkih, kratko odrezanih besedah politične težnje nemške države. Beležili njene gospodarske skrbi in poslušali navodila, kako se jih bo rešila. Vse to nas je zanimalo, ker nam je odprlo pogled v notranji ustroj avtoritarne države, ki je svobodo človeške osebnosti podjarmila diktatu države. Dobili smo točen vpogled v zunanje politične zamisli naroda, nad katerim neprestano visi nevarnost, da mu bo zmanjkalo živeža in da bodo utihnile njegove tovarne, ker nimajo zadosti surovin na razpolago, naroda, ki je poleg tega še prepričan, da ima kot izvoljeni narod neko poslanstvo, ki ga mora opraviti v dobro vsega človeštva. Nürnberg je razvil uprav ogromen življenjski načrt za nemški narod in razodel tudi voljo, da ga izvede. To je vse lepo in dobro. Nemškimi voditelji bi morali čestitati k toliki dobri volji, predvsem dandanes, ko je je med narodi tako malo. Toda pri vsem hrupu nürnberškega kongresa se nam vsiljuje vprašanje, kakšen naj bo tisti človek, s katerim hoče nova Nemčija doseči svoje vzore. Kajti navsezadnje bo moral tudi narodni socializem pri izvajanju svojih velikih načrtov računati le na človeka, na človeško srce in na človeški razum, in je zatorej vsa ogromna zgradba sklepov in povelj, s katerimi se je zasedanje končalo, zgrajena na nemškem človeku z vsemi njegovimi vrtilinami in slabostmi. Prvenstveno vprašanje torej ni po našem mišljenju, kaj vse hoče narodni socializem doseči doma in v družini drugih narodov, ampak, kako si hoče vzgojiti novega človeka, s katerim bo šel na delo. Kakšen bo ta novi Nemec, ne samo po svojih telesnih vrtilinah — surova sila sama je pomanjkljivo sredstvo za napredek omike — ampak predvsem po njegovi duhovni usmerjenosti in po etičnih osnovah svojega udejstvovanja.

Pričakovali smo, da bo narodni socializem na tem svojem kongresu natančno opisal svoje stališče do krščanstva ter jasno izpovedal, če stremi za obnovo Nemčije in sveta v okviru postav krščanske misli in krščanske morale, ali če bo oboje zavrgel in izdal vzgojna povelja v drugem pravcu. Nürnberg je o tem molčal. Napadov na krščanstvo nismo slišali. Bojnih gesel proti krščanskim cerkvam ni bilo. Torej bo le narodni socializem s krščanskim človekom iskal uresničenja svojih narodnih in kulturnih vzorov, so nekateri sklepali, in bo opustil zablude, v katere ga je pognal njegov avtoritarni fanatizem, ko pod svoje nadzorstvo ni zahteval samo telesa nemškega človeka, ampak tudi njegovo dušo in je s tem prišel v neenaki spor najprej s katoliško cerkvijo, pozneje pa tudi z drugimi krščanskimi veroizpovedmi, ki učijo, da je tudi država podvržena božjim in naravnim zakonom, ki so večnostnega izvora, med tem ko je država delo človeških rok. Vendar temu ni tako. Molč v Nürnbergu je zapeljiv, a zapeljal bo težko koga. Ves potek kongresa je dejansko pokazal, da poganska miselnost narodnega socializma, ki si je v plemenu in državi dal svoje najvišje božanstvo, ki ima pravico urejevati mimo božjih in naravnih zakonov vse umske in etične odnose človekove, neprestano napreduje in da to napredovanje vsi merodajni činitelji nove Nemčije z vsemi močmi podpirajo. Besede sicer res niso padle nobene, ki bi bile izrazito napovedale boj krščanstvu, toda kaj pomeni pompozno kronanje narodnosocialističnega vzgojnika Rosenberga za preroka nemške države? Ali Rosenberg v vseh svojih knjigah ni javno in nepreklicno zanikal krščanstvo pravice do obstoja, ali ni zanikal vseh njegovih verskih in naravnih nauk? Ali ni javno učil in še uči novo pogansko vero »severnega človeka«, vero, ki ima za cilj usposobiti človeka pod vodstvom države za čim učinkovitejšje tuzemsko udejstvovanje v službi plemena, vero, ki si za svoje potrebe sproti kroji npravitvene vrednote in merila človekovemu notranjemu in vnanjemu delu? Cerkev je Rosenberg proglasila kot protikrščanskega pisca in ta njen pravdorek je merodajen za 25 milijonov nemških katoličanov. Kaj je storil Nürnberg? Proglasil je Rosenberga za edinega vodilnega in merodajnega idejnega usmerjevalca nove Nemčije ter mu v znak priznanja prisodil tudi najvišjo nagrado, ki jo nemška država daje svojim umskim delavcem. Uradna Nemčija se je s tem jasno izrekla za pogansko strujo v narodnem socializmu za oblikovanje poganskega človeka torej, ki naj bo graditelj novega sveta.

V luči obredov, ki so Rosenberg povzdignili za kronanega preroka narodnosocialistične Nemčije, so nam sedaj mnogokatera dejanja nemških oblasti popolnoma jasna. Jasna vsa vedno bolj sramotilna gonja nemškega časopišja proti vsemu, kar je krščanstvu svetega.

Hitlerjevski izgredi v Pešti

Marksisti napadli dom madžarskih narodnih socialistov Trideset oseb ranjenih

Budapešta, 17. sept. AA. (DNB). Snoči so bili v Budapešti na dveh krajih med mladimi socialističnimi delavci in pristaši »strelskega križca« (hitlerjevi) resni spopadi. Okrog 100 socialističnih mladeničev je napadlo pristaše strelskega križa v njihovem društvenem domu. Kamenje je padalo na goste, nato so pa pričeli streljati iz revolverjev. Socialistični mladeniči so vdrlji v poslopje skozi tri vhode. Stražniki so prijeli samo 20 napadalcev, ker je večina med tem že pobegnila s tovornimi avtomobili, ki so stali v pripravljenosti. 30 oseb je ranjenih, od teh so jih morali 11 prepeljati s hudimi poškodbami v bolnišnico. Med njimi je tudi dijaški voditelj Kemerl. Vladi listi pišejo z največjim ogorčenjem o tem napadu na društveni dom pristašev »strelskega križca« in pravijo, da se je socialistična mladina pripravljala na ta napad po načrtu že več mesecev.

Med ranjenimi je bil tudi voditelj narodnosocialistične mladine Nagy. Policija je veliko demonstrantov aretirala. Spor je, kakor izgleda, nastal zaradi tega, ker so narodni socialisti ustanovili svoj prvi napadalni oddelek pod imenom »Grof Festetiche« ter izzivali nasprotnike.

Živež za kanone

Avstrija odklanja to kupčijo

Dunaj, 17. sept. b. Zaradi bližnjega obiska Mussolinija v Nemčiji so se pojavile v tujem tisku razne vesti. Med najbolj senzacionalne spada ta, da bo Mussolini posredoval, da se med Avstrijo in Nemčijo sklene bojna zveza. Avstrija bi se morala obvezati, da bo višek svojega izvoza poslala v Nemčijo v zameno za vojni material. Na merodajnih avstrijskih mestih pa izjavljajo, da ta verzija o izvozu hrane v Nemčijo za vojni material ni nič novega, ker je Nemčija že večkrat poskusila uresničiti to svojo željo. Avstrijski državni kancler dr. Schuschnigg je doslej vse take ponudbe odklonil, ker bi bila s tako zamenjavo oskudovana tudi avstrijska vojna industrija, ker bi nastala brezposelnost, čeprav bi se z zamenjavo pomagalo avstrijskemu kmetu. Avstrijska zunanja politika je usmerjena tako, da živi Avstrija z vsemi sosedi v dobrih odnosih, predvsem pa z onimi v Podonavju in pa z zahodnimi demokracijami. Sedanja vlada pa mora ostati zvesta republikli. Zaradi tega si prizadeva sedanja vlada vse, da obvaruje ljudstvo vojnih strahot, akoravno je pripravljena boriti se za svojo samostojnost in svobodo. Povsem izključno

Pri Zvezi narodov

Usoda kitajske pritožbe

Zeneva, 17. sept. b. Kitajska delegacija je zelo rezervirana zaradi stališča Zveze narodov, ki ga je zavzelo v zadevi japonskega napada. Kitajci se pritožujejo zaradi birokratičnega postopanja tajništva Zveze narodov, ki onemogoča vsako, pa tudi moralno obsodbo Japonske. Kitajski poslanik Wellington-Koose se je zaenkrat zadovoljil s tem, da se Japonska obsodi z besedami, poudaril pa je, da Kitajska ostane pri svojih zahtevih, da se izvajajo členi 10, 11 in 17 pakta Zveze narodov, torej, da se izvedejo gospodarske sankcije proti Japonski in da se z njo postopa kot z napadalcem. Iz krogov Zveze narodov pa se čuje, da ni mogoče storiti nobenih ukrepov proti Japonski, zlasti ne, ker nobena interesirana oblast doslej ni pokazala zanimanja za stvar in torej ni pripravljena, da proti Japonski stori ostre ukrepe. Pri takšnem položaju Zvezi narodov ne preostane nič drugega, kakor počakati na sklepe interesiranih velesil.

Državni uradi na dan pogreba Masaryka

Po navodilu predsedništva vlade je na dan smrti T. G. Masaryka banska uprava na svojem poslopiju izobesila v znak žalosti državno zastavo na pol droga. Prav tako izobesijo na dan pogreba T. G. Masaryka banska uprava in okrajna načelstva na svojih poslopijih v znak žalosti državno zastavo na pol droga.

Iz pisarne banske uprave, dne 17. 9. 1937.

Jasni vsi ukrepi oblasti proti poučevanju vere v nemških šolah. Jasno vse razruševalno delo, s katerim oblast sama uničuje Cerkev in njene ustanove. O kulturni smeri narodnega socializma ni treba imeti nobenih dvomov več, čeprav je nürnberški kongres o tem uradno molčal. Ona je poganska!

»Osservatore Romano«, glasilo Svete Stolice, ki nakratko piše o hitlerjevskem kongresu, končuje svoja razmišljanja z naslednjim stavkom: »Tudi v Španiji je bila protiverska knjiga predhodnik vseh strahot, ki so sledile. Kdor le količnik pozna protiverski tisk v Španiji pred letom 1936, ta vidi danes s strašno jasnostjo, kakšne krvave sadove je rodil. Kdo pa naj danes jamči sedanjim voditeljem Nemčije, da seme sovraštva in načrtnega sramotanja vsega, kar je sveto, ki se s pomočjo vrhovne oblasti čedalje huje širi, ne bo nekega dne tudi na nemški zemlji rodilo sadove, pred katerimi mora biti strah vsakega prijatelja nemškega naroda in njegove bodočnosti?«

Tej oceni nimamo ničesar dostaviti.

na je vsaka kombinacija, da bi se Avstrija vojaško vezala proti katerikoli drugi državi. Nova Avstrija poseveča veliko pozornost svoji armadi, vendar pa le v takšnem obsegu, kot ji dovoljujejo lastna sredstva.

Spremembe

v avstrijski vladi

Dunaj, 17. sept. TG. V političnih krogih zadnje čase mnogo o tem šušljajo, da bo državni kancler v bližnji bodočnosti izvedel nekaj sprememb v svoji vladi. Nikakor ne gre, tako zatrjujejo, za spremembe notranje ali zunanje politike. Vse ostane pri starem. Kancler je zadovoljen z razvojem. Toda kancler Schuschnigg da se je od Mussolinija naučil, da avtoritarne države dobro poslujejo le, ako se vodilno osebo po ministrstvih vsako leto nekoliko osveži. O tem, kako bo Schuschnigg spremenil ministrstva, je le malo znano. Skoraj gotovo je, da bo izpadel sedanji podkancler in bivši koroški deželni glavar feldmaršal Hülgerth, ki je prišel v vlado kot

zastopnik milice. Ker pa je sedaj milica postala bistven del državne vojske, v vladi ne potrebuje posebnega zastopstva. Hülgerth menda tudi ni polnokrven pristaš domovinske fronte. Na podkanclersko mesto pa bo menda prišel državni podtajnik Guido Zernatto, ki se je kot vodja domovinske fronte izkazal sposobnega, ker jo je zelo razgibal in oživil. Tudi finančno ministrstvo bo dobilo novega ministra. Koga, do sedaj še ni znano. Svojo politiko namerava Schuschnigg razviti na velikem delnem taboru domovinske fronte, ki bo prihodnje dni v Innsbruku na Tirolskem.

Koroški varnostni komisar

general Perko — hitlerjevec

Po Dunaju se je tudi razširil glas, da bo v kratkem odstavljen sedanji varnostni komisar za Koroško generalmajor Perko, ker so mu menda dokazali hitlerjevsko mišljenje, kar pa je preveč kvarno za utrditev avstrijskega rodoljubja v koroški deželi.

Japonci javljajo veliko zmago na severu Kitajci vest zanikujejo

Sanghaj, 17. septembra b. Na železniški progi Peking—Hankau so se pričeli davi hudi boji, v katerih sodelujejo z obeh strani veliki vojaški kontingenti. Vojaški krogi smatrajo, da je sedaj ta bitka najvažnejša na severnem bojišču. Japonci bi radi dosegli odločitev na severu še pred hudimi jesenskimi nalivi, ki bodo onemogočili vsako borbo. Poleg tega bi Japonci radi zavzeli čimveč področja, ker je zima v teh krajih posebno ostra in jo Japonci le težko prenašajo. Japonci se dobro zavedajo, da za kitajsko vojsko huda zima ne bo nobena ovira, zato nameravajo poslati v zavzeta področja čete, ki bodo sposobne, da zadržijo v svojih rokah vse zasedeno ozemlje.

Peiping, 17. sept. o. Japonske čete nadaljujejo obkoljevanje Kitajcev, potem ko se prekoračile železniško progo Peiping—Hankov ter so danes opoldne dosegle utrjeno mesto Čočov, ki ga nameravajo še danes napasti in zavzeti. Drugo japonsko krilo pa je pritiekalo ves dan s severa doli ter je zasedlo mesti Liulih in Heitungeun. Tako so Japonci na imenovani železniški progi z armado, ki šteje 60 tisoč mož, v zadnjih 24 urah napredovali 20 km naprej od reke Čuma.

Japonci trdijo, da so

ujeli 100.000 Kitajcev

Peiping, 17. sept. o. V večernih urah javlja japonsko vrhovno poveljstvo, da so Japonci zasedli mesto Čočov in da preganjajo Kitajce naprej proti jugu vzdolž železniške proge proti mestu Paotifuju, ki leži kakšnih 130 km južno od Peipinga in kjer je središče kitajske obrambe. Japonski generalni štab javlja nadalje, da je obkoljevanje peterih kitajskih divizij (100.000 mož) kakšnih 40 km od Peipinga v dolini Liulih uspešno in da Kitajci ne bodo več mogli popraviti svojega položaja. Zaključna bitka v dolini Liulih je bila silno krvava in so Japonci sami, kot priznavajo, izgubili 1200 mrtvih in več tisoč ranjenih. Podrobnejša poročila o tej vojaški operaciji manjkajo.

Peiping, 17. sept. b. Po mnenju nevtralnih vojaških strokovnjakov se velika japonska ofenziva ni popolnoma posrečila ter so izvršili le delno nameravan bočni manever proti kitajski armadi. Preteklo noč so divjali hudi boji na vsem južnem področju pri Peipingu. Severni japonski vojski se je posrečilo prodreti proti Čancavu, desno japonsko krilo pa je pridrlo 5 kilometrov izpred mesta Lursio. Kitajci skrbno branijo svoje gorske postojanke, zapadno od Kiangcana in južno od Jangcana. Levo krilo japonske vojske je koncentriralo svoje sile v smeri Paotung Fua, katerega so japonske baterije bombardirale v precejšnji širini. Napredovanje Japoncev je zaradi močnega snežnega viharja zelo ovirano. Japonci so iznenadeni nad tako zgodnjim snegom, ki jim dela velike preglavice.

Pri Sangaju novi boji

Sanghaj, 17. sept. b. Kitajci so davi prešli v odločen napad proti japonskim pomorskim strelcem, ki branijo čapejsko področje. Tu so Japonci zadnje dni bili v hudi ofenzivi, vendar pa so dosegli zelo majhne uspehe. Kitajci so sedaj naskočili japonske postojanke, ki so jih Japonci zavzeli v zadnjih borbah. Kitajski glavni štab odločno trdi, da je Lotien v rokah kitajske posade in da so vse drugačne vesti neresnične. Japonci so zelo rezervirani glede bojev na tej fronti in samo trdijo, da je položaj ostal neizpremenjen.

Na sanghajskem bojišču je dež ponehal in davi so letala zopet pričela bombardirati vojne objekte. Področje okrog Sanghaja pa je še vedno pod vodo in do pehotnih borb dva do tri dni še ne bo prišlo. Kitajska eskadra desetih letal je odletela davi v neznan smer. Eskadra ima s seboj veliko število letalskih bomb. Domneva se, da so ta letala dobila povelje, da bombardirajo japonska mesta. Zaradi tega so japonske oblasti takoj alarmirale vse vojaške in policijske oblasti, da zavarujejo mesta s protiletalskimi topovi, če bi se kitajska eskadra zares pojavila nad japonskim otokom.

Razkroj sovjetske Rusije

Moskovska 'Pravda'

o 'odpadanju' nekaterih republik od Moskve

Pariz, 16. septembra. AA. Havas poroča iz Moskve: Poluradna »Pravda« piše že nekaj časa prav ostro proti upravnikom raznih nekvalitnih sovjetskih republik. Sodeč po teh člankih vlada v teh republikah pravo razsulo. List trdi, da so upravniki nekaterih sovjetskih zveznih republik odkrili agenti trockistov in nacionalistov. Po poročilu tega lista in še nekaterih drugih sovjetskih časnikov odpada prebivalstvo nekaterih republik na skrajnem zapadu in skrajnem vzhodu sovjetske zveze v zadnjem času od Moskve in se nagiba k lastnemu nacionalizmu. Če se pa tamkaj ne uveljavlja krajevni nacionalizem, se pa širi opozicijska trockistična in buharinska propaganda. Neprestano čiščenje, pravi »Pravda«, le ne rodi pravih sadov. Kadar odstranijo z visokega mesta posamezno politično osramoteno osebo, preidejo smeri odstavljene ali obojene predhodnika kar same od sebe na naslednika. Zato tudi nasledniki kmalu po imenovanju zaidejo na slaba pota svojih predhodnikov in padejo na ta način v nemilost z zaporem ali samomorom.

Zato, trdi piasec tega senzacionalnega članka, se neprestano menja narodni komisarji izvršnih odborov in stranknih glavnih odborov v posameznih sovjetskih republikah.

List omenja predsednika sveta narodnih ko-

misarjev sovjetske Ukrajine Ljupčenka, ki je naredil samomor na sami čelji sveta narodnih komisarjev, ko so mu dokazali, da je izdajalec. Z Ljupčenkom pa še niso izginili vsi izdajalci med upravniki sovjetske Ukrajine. Med drugimi obtožuje ukrajinskega narodnega komisarja za prosveto Zatonekega, da je zavestno izročil vso ukrajinsko ljudsko prosveto domačim nacionalistom in agentom tujih držav.

Piasec tega članka preide na Belo Rusijo. Kmalu po ustrelitvi Tuhačevskega in njegovih tovarišev so dognali, da je državna uprava v Beli Rusiji vsa protirevolucionarna in v tuji službi. V Beli Rusiji oznanjajo celo med vojaštvom, da je treba sedanji red uničiti z ognjem in mečem. Znano je, da je predsednik sveta narodnih komisarjev Bele Rusije Golodjet narenil samomor, kakor njegov ukrajinski tovariš Ljupčenko. Zdej so pa komaj nekaj mesecev po Golodjetu odstavili njegovega naslednika Boljkoviča. Prav tako sta odstavljena komisarja pomočnika Sakijan in Ljubovič.

List govori nato zelo ostro o glavnem tajniku komunistične stranke za Uzbekistan Akmatru, ki bo kmalu sledil tja, kamor je moral predsednik

Nadaljevanje na 2. strani

(Nadaljevanje s 1. strani)

to sovjetske republike. »Pravda« oblozjuje tudi Kramova, da podpira razna tajna muslimanska nacionalistična društva in da pospešuje obnovitev nekdanje uporniške organizacije Iasmadžija, ki se je svoj čas pod vodstvom Ender-paše dolgo borila z orožjem proti rdeči vojski. Nedavno tega so morali odstaviti ravnatelja tamošnjega lista »Pravda« Vostoka Kasanova in odstraniti krajevne prosvetne nadzornike v Uzbekistanu. Dokazano je, da podpirajo državne prosvetne oblasti v tej republiki neke domače književnike, ki po načrtu pišejo proti sovjetskemu duhu.

Tudi v Kareliji ni bolje, pravi »Pravda«. Tu so sovjetski upravniki proglasili finsko narečje za uradni državni jezik, da bi na ta način Karelijo v kulturnem oziru ločili od Finske, kjer vlada izrazito protisovjetsko razpoloženje. To se pa ni obneslo in so nasprotno z uvedbo tega uradnega jezika pospešili delo finskih in nemških agentov. V karelijskih prosvetnih ustanovah vladajo protisovjetski močje, ki v šolah, gledališčih in drugih prosvetnih ustanovah odklanjajo karelijski uradni jezik v korist finskega. Za vse to je odgovoren med drugim predsednik tamošnjega izvršnega odbora Arhipov in njegov tajnik Sejkonen. Posamezne prosvetne ustanove sta napolnili s tujimi agenti. Prav tako ponarejajo uradni prevode in strankine proglose o vzgoji mladine.

Podobno velja tudi za burjatske republike, kjer so prevodi najvažnejših Ljeningovih naukov ponarejeni in predglačeni v smislu burjatskih nacionalističnih in vseumogoških političnih stremeljenj. Ti prevodi naj služijo tudi budistični veri in naj dvigajo avtoriteto Dalaj Lame. Nedavno tega so morali zaradi tega prijeti ravnatelja burjatskega osrednjega kulturnega zavoda Bazarana, ker je dokazano, da je bil agent provokator.

Stalinov sin ugrabljen

Varšava, 17. septembra. b. Tukaj se trdovratno širijo in potrjujejo vesti, da so neznanici ugrabili 12 letnega Stalinovega sina Vasilija, ko se je vračal iz Sole s svojim tovarišem. Poudarja se, da gre za politično ugrabitev, ki so jo bržkone priredili Stalinovi politični nasprotniki. Ti namreč dobro vedo, da ima Stalin Vasilija zelo rad ter ga hočejo prisiliti, da preneha preganjati svoje politične nasprotnike. Vsa policija in GPU iščeta otroka, vendar pa doslej brez uspeha.

Nameni kominterne s Slovenijo

Smernice pariškega odbora za borbo v Sloveniji

Dijaški list »Mi Mladi Borci« z dne 17. septembra poroča:

Prejšnji teden so komunisti ob priliki nekega shoda mladine JNS izdali letak proti JNS. Ta letak identificira JNS s fašizmom, nato pa lovi na svoje stare antifasistične limanice mladino JRZ, mlade sokolet, katoliško mladino, socialiste, kmečko mladino, proletarsko mladino. Kot običajno se tudi tu skriva pod zloglasno »demokracijo« in antifasizmom komunistična »proletarska« diktatura.

Neveščemu se bo zdel ta letak, ki obravnava čisto slovenske razmere, samonikel in domač. V resnici pa je od točke do točke skrpučan po navodilih komunistične centrale v Parizu. Komunistične centrale imajo oddelke za razne pokrajine, njihove skrbi je prav tako deležna Brazilija kakor Nova Zelandija kakor Slovenija.

V naslednjem prinašamo pariška navodila za Slovenijo in letak, ki se je pred nekaj dnevi širil po Ljubljani in ki je sestavljen zvesto in slepo po vzorcih, katere producira oddelki pariške centrale. Navodila za Slovenijo je objavil švicarski list »L'Action Nationale«. Naj odpro ti dokumenti oči tistim katoličanom, ki tako radi verjamejo komunističnemu tajuju in tako veseli poslušajo njihovo govoričenje o slovenstvu.

Takole poroča »L'Action Nationale« o komunističnih direktivah za Slovenijo:

Aprila 1937 je bil v Parizu shod vseh vodilnih osebnosti balkanskih in srednjeevropskih komunističnih strank. Dimitrov je poslal tjakaj nekaj najzanesljivejših svojih prijateljev macedoncev. Na tem shodu, ki se ga je udeležila tudi francoska komunistična stranka, so sklenili, da se začne hitra in uspešna akcija za boljše vezicije Balkana in v prvi vrsti Jugoslavije, »nove prijateljice fašističnih dežel.

Dimitrovi macedonski poslanci so poudarili, da razdiralno delo komunistov na Balkanu ne bo uspešno, če ne bodo upoštevali jezikovnih in narodnih posebnosti ljudi, ki prebivajo v teh krajih.

Zadnji cilj, namreč diktatura proletariata, zahteva, da se prejšnja navodila Kominterne spremenijo.

V bodoče bo imela država toliko komunističnih strank, kolikor ima narodnostnih in jezikovnih skupin. Delegati CKKPJ (Centralnega komiteja komunistične partije Jugoslavije) so takoj pristali na decentralizacijo jugoslovanske komunistične stranke. Novi načrti veleva, naj se ustanove hrvatska, macedonska, srbska in slovenska komunistična stranka.

Vse te stranke pa so odvisne od glavne komunistične stranke za Jugoslavijo, ki bo v bodoče tudi »Zveza balkanskih komunističnih strank«. Ta pa ne bo več dobivala povelj iz Moskve, pač pa iz Pariza.

Decentralizacija, ki jo veleva program, se je začela z ustanovitvijo »Slovenske komunistične stranke« (K. S. Sl.). Glavni odbor te stranke je bil imenovan maja v Parizu. Sestavlja ga 58,3% delavcev, 16,7% kmetov in obrtnikov ter 25% duševnih delavcev in uradnikov.

Ta je vrgel med Slovence manifest, ki je bil skrivaj odposlan iz Pariza slovenskim komunistom. Razposlal ga je neki Rezmond Paly, čigar urad se nahaja v neki kavarni v Rue des Récollets 9. Druga centrala deluje v Anversu v Rue Vanneva 4. Ta izdeluje besedila za letake in podobno. V Franciji sta poleg teh še dve posebni delavnici, ki pomagata voditi to skrivno delo za Slovenijo. Ena se nahaja na Rue Arthur-Rozier 9, druga pa na Rue Lafayette 97.

Ze v prvem manifestu nove stranke nam takoj pade v oči njegovo prenapeto govoričenje o narodu in demokraciji.

Ne govori mnogo o razrednem boju in socialnih zahtevah, pač pa o jezikovni in narodni zastopljenosti Slovencev. Na vse kriplje opominja slovenski narod, ki je »stiskan od treh fašističnih dežel: Italije, Srbije in Avstrije, katera bo kmalu postala provinca Hitlerjeve Nemčije.

»Eno izmed najvažnejših vprašanj slovenskega naroda, pravi manifest, je nevarnost, ki grozi Slovincem od dveh fašističnih strani: Nemčije in Italije... Ker pa nevarnost ne grozi za jutri ali pojutrišnjem, ampak že za danes, se je treba že danes boriti in se ji upreti.

„Zračni sporazum“ opozicije

Trije članki belgrajske „Samouprave“

Belgrad, 17. sept. m. »Samoupravac« piše o pogajanjih združene opozicije v Zagrebu naslednje: »Združena opozicija se sporazumeva že dve leti in pol s SDK. Zda pa se ji je nenkrat tako mudilo, da je smatrala potrebno, da se poslužijo zasebnega letala iz strahu, da ji ne zbeži ugodna prilika. Tako genialna ideja se je mogla poroditi samo v glavi dr. Lazice Markovića. On bi se peljal tudi s torpedom, da bi prišel čimprej do cilja, ki obstoji v ministrskih foteljih.

Na drugem mestu pravi »Samoupravac«: »Katera stran je kapitulirala: ali dr. Maček ali belgrajska združena opozicija? Na to odgovarja najbolje naslov večerajšnjega »Hrvatskega dnevnika« z debelimi črkami: Združena opozicija je sprejela stališče dr. Mačka. Ni torej dr. Maček sprejel stališča belgrajske združene opozicije, niti ni količkaj odstopil od svojega stališča. Združeni opoziciji je diktiral svoje pogoje. Združena opozicija se je sprva protivila in dve leti ni hotela na to pristati. Dr. Maček se letos ni pogajal, temveč se je belgrajska združena opozicija sporazumela le med seboj. Dr. Maček ni torej niti za las popustil. Belgrajska združena opozicija je na Mačkov ultimatum odgovorila, da sprejme njegovo stališče, s čemer je dokazala, da se svojemu stališču odreka. Če kak sporazum obstoja, ni torej to »sporazum«, temveč kapitulacija. Zdaž šele pride ono najvažnejše, kakor piše »Hrvatski dnevnik«, sporazum združene opozicije je treba konkretizirati ter je zato potreben ponoven kontakt z dr. Mačkom.

Kakor poroča nocojšnja »Pravda«, je belgrajska združena opozicija dala dr. Božidarju Vlačiju, Milanu Gavriloviću in dr. Lazici Markoviću nalogo, da formulirajo načrt sporazuma, narkar bodo ta načrt obravnavali šefi združene opozicije na posebni seji. V čem pa konkretni sporazum obstoja, belgrajska opozicija pred javnostjo skrbno prikriva.

Na vprašanje nekega inozemskega čenikarja enemu od šefov združene opozicije, ali se lahko govori o osnovanju »federalističnega bloka«, je dočelni šef odgovoril, da ne gre za noben federalističen blok, temveč za demokratski blok. Sporazum o demokratskem bloku pa sam po sebi ni težka stvar. Če je bilo torej za to potrebno devet let, potem je

do pravega sporazuma še daleč. Izgleda, da bo treba začeti spet od začetka.

Sklican je shod belgrajske združene opozicije v belgrajkem predmestju Cuburi v gostilni »Srpska carevinac«. Na shodu bosta govorila predstavnik združene opozicije Milan Grol in Ivan Hrihar. Toda ni mnogo upanja, da bi mogla povedati, v čem obstoj azagrebaški sporazum. Kakor izvem, se Dragoljub Jovanović ne strinja z izjavami šefov belgrajske združene opozicije, ker smatra, da je zagrebaški sporazum brez vrednosti.

Organ vladne stranke JRZ »Samoupravac« v uvodniku od 16. t. m. pravi, da je združena opozicija spet začela razgovore z Zagrebom zato, ker so se vse njene dosedanje akcije, kakor na primer ona proti konkordatu, popolnoma izjalovile in ker uvideva, da bi mogla priti do oblasti samo s pomočjo sporazuma s Hrvati. Toda ni dovolj imeti politični načrt, ampak ga je treba tudi ustvariti. To je tisto, česar združena opozicija ni zmožna izvesti. Zagreb združeni opoziciji sploh ne zaupa, ker združena opozicija ne pomeni toliko v srbskem narodu, da bi mogla Hrvatom dati jamstvo, da se bo sporazum s Hrvati mogel udeležiti. Zato je vsa politika združene opozicije goli bluff.

V svoji številki od 17. t. m. pa piše »Samoupravac«: »Mi smo že večkrat naglašali, da bi se veselili, če bi prišlo do sporazuma, ki je v interesu naše državne celote, toda smo tudi rekli, da je to mogoče samo na zakonski in ustavni podlagi. To ponavljamo tudi danes. Sicer pa ne moremo še ničesar opredeljenega reči, ker o tem sporazumu sploh še ničesar ne vemo in se dr. Maček o njem meritorno sploh ni hotel izjaviti. Po izvestnih izjavah se more trditviti za gotovo, da gre samo za nekak »predhodni sporazum« in za nekako etapo na potu do cilja, ki je še daleč.

Zagrebaški »Obzor«, ki dr. Mačka od nekdanj podpira, pa meni v svojem uvodniku od 16. t. m., da zagrebaški sporazum mogoče ni toliko važen za kakšno bližnjo konkretno politično akcijo, kolikor je važen kot znamenje, da se je srbska združena opozicija z ozirom na hrvatske vprašanje temeljito preusmerila, in ugovarja »Hrvatskemu dnevniku«, ki izraža upanje, da bi mogla skupna akcija opozicije že v kratkem času privedi do konkretnih rezultatov. Po mnenju »Obzor« je namreč pot do konstituanče še zelo dolga in težka, čeprav bi se vsi faktorji o tem sporazumeli. Prevelik optimizem bi mogel bolj škodovati, nego koristiti. Za »Obzor« je najbolj važno to, da Hrvati niso nobena koncesionirana manjšina, pa tudi ne, da so jugoslovensko pleme, ampak polnopraven živ narod. O kakšnem skupnem političnem bloku SDK in treh skupin belgrajske združene opozicije pa sploh ne more biti govora, ampak le o sodelovanju.

Kralj na Betajnovi — ali „zbiranje“ mlade JNS

O zadnji »manifestaciji« mladinske JNS v Ljubljani je naše uredništvo zbralo že nekaj zanimivih podatkov. Najbolj zanimiva informacija pa je bila tista, ki so nam jo dali sinovi ubogih kočarjev iz nekega znanega podeželskega kraja. Mogli bi imenovati tudi imena, toda nočemo jim škodovati, ker vemo, da bi jih njihov delodajalec takoj odpustil. Ti revni slovenski kmetijski fantje so nam pripovedovali:

»Mi smo kajzarji in moramo ubogati našega vaškega magnata, ki počenja z nami kar hoče. Sin našega magnata pa je predsednik mladinske JNS in ta nam je ukazal, da se moramo kot delegati udeležiti nedeljskega zborovanja v Ljubljani. Prejeli smo denar za polovično vozino in legitimacijo za velessejem ter smo morali na zborovanje. Malo sram nas je bilo, toda kaj hočete, ko nam je sin našega gospodarja zagrozil, da bomo vsi odpušeni z dela v gozdu in na žagi, če se ne bomo udeležili zborovanja mlade JNS. Ubogati smo morali, toda bodite prepričani, da med tistimi fanti, ki so se tistega zborovanja udeležili, so bili po-

Gre namreč za srečo, neodvisnost in bodočnost slovenskega naroda.« Ustanovitve komunistične stranke »naj olajša slovenskemu narodu izpolnitev njegove zgodovinske naloge, s tem da bo v sebi združila vse pozitivne in razvojne sile v borbi za enakopravnost in srečo naroda«. Ta nova stranka hoče »rešiti slovenski narod pred grožnjami Hitlerjevih in Mussolinijevih krvnikov. Hoče tudi uresničiti njegovo narodno samostojnost, s tem da ga bo rešila uboštva in ropanja ter mu zagotovila veselo in dostojno življenje.

To so načrti in navodila pariškega komunističnega odbora za Slovenijo. Nekateri podatki se zde tako senzacionalni, da jih človek komaj verjame. Toda vsa navodila, ki so v manifestu komunističnega odbora za Slovenijo, slovenski komunisti že vestno izpolnjujejo. Vsek lahko sam opazi, kako se razprto tiskano besedilo ljubljanskega komunističnega letaka vsebinsko sklada z navodili pariškega manifestu in s sklepi letošnjega kongresa v Parizu. Tako zvano slovensko ljudsko gibanje, ki ga že dobro poznamo, kako je slovensko in ljudsko, je s tem pripomoglo do novega dokumenta, ki jasno kaže, kako je z njim.

Protialkoholni kongres v Varšavi

Varšava, 12. sept. 1937. Te dni so se zbrali v Varšavi protialkoholni borci in ideologi z vsega sveta. Zasedata namreč dva protialkoholna kongresa, t. j. XXI. mednarodni protialkoholni kongres in I. mednarodni katoliški protialkoholni kongres.

Večerajšnji in današnji listi so prinesli predkongresni proglas primasa Poljske kardinala Hlonda z vidnimi naslovi in debelim tiskom. V proglasu opozarja kardinal primas na veliko nevarnost in škodo, ki jo napravlja alkohol človeštvu v materialnem in duhovnem pogledu, obenem pa poziva ves katoliški svet brez razlike, naj stori vse, da se odvrne od človeštva to veliko zlo.

Zastopnik svete Stolice na kongresu je papežev nuncij Corteri. Pokroviteljstvo nam kongresom imata varšavski nadškof kardinal Klakowski in kardinal primas dr. Hlond. V častnem odboru kongresa so zastopane vse katoliške države po svojih škofih. Od Jugoslovancev so v odboru nadškof dr. Stepinac iz Zagreba, škof dr. Njardić iz Križevcev in nadškof vrhbosanski dr. Sarić iz Sarajeva, ki pa se kongresa ni mogel udeležiti in je pooblastil Slovence, ki naj ga na kongresu zastopa.

Ob 9 uri je bila v tukajšnji katedrali slavnostna služba božja, ki jo je daroval kardinal Klakowski, krasno pridigo o pomenu protialkoholnega dela za katoliško Cerkev pa je imel škof Gaschina, ki ji je kratko pojasnilo dodal tudi v franc., nemškem in angleškem jeziku.

Ob 11 je bil slavnostni začetek XXI. mednarodnega protialkoholnega kongresa v veliki dvorani (Collegium Maximum) poslopja univerje Jozefa Pilsudskega, ki se jo je udeležilo preko 2000 delegatov. Od teh je bilo okrog 300 iz drugih držav, celo iz Japonske, Mehike, Kanade in Afrike. Dvorana je bila krasno okrašena z zastavami in grbi sodelujočih držav. Med slikovitim grbi se je odražal prav lepo tudi jugoslovanski. Pokroviteljstvo nad kongresom je imel predsednik Poljske Mościcki.

Kongres je začel minister Koscialkowski, za njim pa so pozdravili kongres zastopniki Cerkev, države in mesta. V imenu stolnega mesta Varšave je imel krasen nagovor varšavski župan gospod St. Starzyński.

V popoldanskih urah je pričel zasedati v veliki dvorani katoliške akcije I. katoliški protialkoholni kongres. Krasne otvoritvene nagovore so imeli pokrovitelji kongresa. Med nagovori je dopela brzojavka se, o čela, s katero pozdravlja kongres in mu želi obilo blagoslova. Brzojavka je bila

navdušeno sprejeta. Po ustanovitvi odsekov je bil program za ta dar zaključen.

Varšava, 13. sept. 1937. Danes dopoldne je bil v tukajšnji katedrali Requiem za pokojnim belgijskim ministrskim predsednikom Ruys de Beerenbruckom, prvim predsednikom medn. kat. protialkoholne zveze. Sv. mašo je daroval škof Scheuteler.

Popoldne so pričeli zasedati odseki, in sicer: I. za duhovnike, II. za žene in dekleta in III. za može in fante. Na programu so bila sama pereča predavanja, ki so jih imeli zastopniki iz različnih držav.

Varšava, 14. sept. 1937. Zasedanje odsekov se je danes popoldne nadaljevalo. Zasedal je IV. odsek katoliške akcije, V. Caritas, nakar je sledil sijajen zaključek z odločnimi resolucijami in sklepi. Kongres je zaključila Ruysova spominška svečanost.

V Varšavi je protialkoholno delo močno razvito. To so pokazala predavanja in pa krasna protialkoholna razslava, ki je bila prirejena ob priliki kongresa.

Po španskih bojiščih

Franco proti Gijonu

Salamanca, 17. septembra. AA. (Havas.) Poročilo vrhovnega poveljstva pravi, da nacionalisti še vedno napredujejo na leonskem bojišču in da so zavzeli vrhove Longo el Rudio in vas Vidangos. Republikanske čete pa so zaigale Palladuro Rodiesso in Villo Manin. V vzhodnem odseku asturijskega bojišča so nacionalisti zavzeli kraje Oseño, Rasabach, Arangas in višino Cablares. Na ostalih bojiščih ni nič novega.

Santander, 17. sept. AA. (Havas.) Pritiski nacionalnih čet na severnem delu zapadnega santanderskega bojišča je popustil ob straneh, zato pa je narasel pritisk v središču, to se pravi v hribih. Potojanke sovražnih čet v Cordillera de Cuera in Sierra de Covadonga varujejo visoke gore. S svojimi

Dunajska vremenska napoved: Od zapada se približuje alabske vreme. Nalivi verjetni. Zagrebaška vremenska napoved: Prevladovalo bo jasno vreme.

večini sami taki, kakor mi fantje iz našega kraja, ki smo morali ubogati sina našega delodajalca.

K tej izjavi pripominjamo še, da ima mlada JNS poseben sistem, namreč, da pošlje po 10 agitatorjev v posamezen kraj, kjer jih čaka 5 mladih somišljenikov (ali kajžarskih sinov, ki morajo biti somišljeniki), nato pa je občni zbor mlade JNS ob »veliki udeležbi« kakor rado piše JNS-arsko časopisje. Izvoljen je nato odbor, v katerem je vseh pet domačinov, Ljubljanci pa se lepo odpeljejo dalje, na prihodnji občni zbor mlade JNS.

Na ta način je res velika umetnost ustvarjati fronte »naprednih« in »jugoslovanskih« fantov!

Bela vrana v JNS

Znani bivši večkratni minister in unitaristični ideolog Demetrovič, ki je bil tudi ban batinaškega režima na Hrvatskem, je napisal v »Jugoslavenskih novinah« članek, v katerem poudarja, da so Hrvati bili in so zapostavljeni, in se zavzema za avtonomijo Hrvatske. Pravi, da mora Hrvatska dobiti pravo narodno samoupravo z lastnimi financami, ki bodo omogočile, da se dohodki pokrajine trošijo za njene potrebe po zakonodajnem saboru. To stališče g. Demetroviča, ki še danes poleg patriarha JNS Jovana Banjanina, Petra Živkovića in dr. Kramerja predstavlja važnega fuhrerja JNS, je njegove lastne pristaše hudo presenetilo, predvsem pa slovensko JNS, ki v smislu svojega velesrbskega programa o kakšnih eaborih in narodnih samoupravah noče ničesar slišati, ampak bi rada vso Jugoslavijo čimprej narodno, versko in gospodarsko »izenačilac«.

Senatorji JNS — na valovih

Kakor beležijo nekateri časniki, so dospeli v Split gg. dr. Albert Kramer, Jovo Banjanin, dr. Desnica, dr. Grga Angelinovič in dr. Ivo Majstorovič. Razpravljali so o političnem položaju, ki je nastal zaradi najnovejših političnih razgovorov (med dr. Mačkom in voditelji belgrajske združene opozicije). — Morebiti so se gospodje posvetovali o tem, ali ne bi bilo morebiti mogoče, da bi k temu sporazumu lahko pristavili tudi jeensarji svoj počeni piskrček, kljub temu da so strogo unitaristično usmerjeni. Sicer pa je »sporazum« med dr. Mačkom in voditelji belgrajske združene opozicije menda še daleč od sporazuma.

Sahovski turnir na Semmeringu

Na prosti dan pred šestim kolom je bila odigrana partija Capablanca—Ragozin iz 5. kola. Capablanca je igral kot beli izvrstno damski gambit, proti koncu je pa pogrešil in so je moral zadovoljiti z remijem. Flohr in Reshevsky svoje prekinjene partije nista končala zaradi judovskega praznika. V šestem kolu je bila najvažnejša partija med Capablancem in Flohrom. Flohr se je branil zopet z Grünfeldovo obrambo, toda je prišel v slabo pozicijo, ker je Capablancu kot beli našel same najmočnejše poteze. Zaradi napake v slabši poziciji je moral dati Flohr kvaliteto, nakar je pa Capablanc hitro zmagal. Keres se je izvrstno branil kot črni proti Reshevskemu, ki je igral na zmago. Reshevsky, ki ni mogel nikjer prodreti, je polagoma zašel v slabo pozicijo in izgubil v končnici. V angleški partiji je Ragozin kot beli dosegel boljšo pozicijo in premagal v končnici Petrova. Partija med Fineom in Eliekasesom ni bila končana, izgleda, da zmago ima pa Fine. Po šestem kolu je stanje naslednje: Keres 4½, Fine 3½ (1), Capablanc 3½, Reshevsky in Flohr 3 (1), Ragozin 3, Eliekases 1 (1), Petrov ½.

Dunajska rotunda gori

Dunaj, 17. septembra. AA. (Stefani.) V znani dunajski Rotundi, ki leži v dunajskem Praterju in kjer se nahaja dunajski sejem, je izbruhnil požar. Vzroki požara še niso znani. Gasilci skušajo ogenj omejiti.

Znižane vozne

Belgrad, 17. septembra. AA. Prometni minister je dovolil polovično vozno na državnih železnicah, in sicer: Vsem slepcom in njihovim vodnikom iz naše države in tujine, ki se udeležijo proslave 20 letnice doma slepcev kralja Aleksandra I. Zedinitelja, ki bo 27. septembra v Zemunu, popust velja od 23. septembra do 1. oktobra.

Članom zveze lovskih združenj, ki se udeležijo zborovanja te zveze, proslave lovskega združenja in strelskih tekem dne 3. oktobra v Kragujevcu. Popust velja od 29. septembra do 7. oktobra.

Članom židovskih društev v naši državi, ki so udeležijo svečanosti posvetitve zavetišča za starce in sirote dne 10. oktobra v Novem Sadu. Popust velja od 8. do 12. oktobra.

Belgrajske vesti

Belgrad, 17. septembra. m. Ministrski svet je razdelil kredite za tretje tromesečje preko leta 1937-38. Škofijskemu ordinariatu v Ljubljani in škofijskemu ordinariatu v Mariboru je dodeljen za tretje tromesečje kredit vsakemu znesek 68.550 din.

Belgrad, 17. septembra. m. Nocoj ob 11 je odpotoval v Slovenijo minister za telesno vzgojo naroda Rogič v spremstvu načelnika Aračiča in čefa strokovnega oddelka Ulage. Jutri popoldne bo g. minister obiskal mariborske športne telovadne organizacije, zvečer pa odpotuje v Ptuj, kjer bo prisostvoval bakladi na ptujskih svečanostih. V Ptuj u ostane čez nedeljo, v ponedeljek pa obišče podrejene mu organizacije v Ljubljani.

O olimpiadi v Tokiu

Tokio, 17. septembra. AA. (DNB.) Pred dnovi je japonski olimpijski odbor izdal izjavo, češ, da so poročila o odpovedi olimpijade leta 1940, v Tokiu brez podlage. Zdaž je odbor izdal novo izjavo, v kateri pravi med drugim: Gradba glavnega stadiona na zimskem športnem igrišču v Saporu, kakor tudi druga dela, ki zahtevajo velika denarna sredstva, je treba zaenkrat odložiti do konca spora s Kitajsko, ker v sedanjem stanju ni mogoče od vlade pričakovati nobenih podpor. Ostale priprave pa se bodo nadaljevale. Priprave za olimpiado se bodo torej nadaljevale v omejenem obsegu. Japonci računajo zanesljivo s tem, da bo spor s Kitajsko kmalu končan in da bodo nato s pospešenim delom pridobili izgubljeni čas.

Žalna seja mestne občine ljubljanske

Ljubljana, 17. septembra.

Mesto Ljubljana je ob smrti velikega ustanovitelja Češkoslovaške prezidenta Masaryka dalo z vidnimi manifestacijami izraz svoji žalosti in sočustvovanju s Čehi in Slovaki ob izgubi velikega moža.

Danes ob 11 je bila v magistratni dvorani žalna seja občinskega sveta. Žalne seja so se udeležili vsi občinski svetniki, vsi načelniki in vodje posameznih uradov in podjetij, razni predstavniki in odličniki. G. bana in bansko upravo je zastopal inspektor dr. Gustin. Dvorana je bila slovesno okrašena, v ospredju pa je bila velika slika pokojnika drapirana v črno.

Govor župana dr. Adlešiča.

Žalna seja je začel g. dr. Juro Adlešič, ki je imel velik govor v katerem je naglašal, da pomenja današnja komemoracija izraz hvaležnosti, zakaj dr. Masaryk je delal tudi za naše osvoboditve in pomagal ustvariti Jugoslavijo. Govornik je opisal življenje Masaryka ter naglašal, da je spremljalo njegovo življenje filozofsko izražanje in iskanje resnice. Resnico je Masaryk ljubil nad vse, kar se je pokazalo že v borbi o pristnosti ali nepristnosti kraljevodvorskega rokopa. Mladina se je oklenila svojega velikega vzgojitelja, ki jo je pridobil s svojo demokratično naravo. Z Masarykom je umrl eden največjih demokratov. Zato je po njegovi iniciativi na Češkoslovaškem toliko socialnih ustanov. Tudi za Jugoslavo se je pokojni Masaryk krepko zavzel, tako v zagrebškem veleizdatniškem procesu, v Friedjungovem procesu in v drugih. Neminljive so njegove zasluge za ustanovitev Češkoslovaške države.

Župan je na koncu svojega govora vzkliknil: »Iskreno sožalje bratskemu Češkoslovaškemu narodu! Velikemu prezidentu osvoboditelju dr. Tomazu Masaryku: Slava! Vsi navzoči so se odzvali ter trikrat vzkliknili »Slava!«

Župan je nato sporočil, da je takoj, ko je došla vest o Masarykovi smrti poslal brzojavno svojo sožalje kakor tudi mesta Ljubljane in občinskega sveta predsedniku CSR dr. Benešu in primatorju Prage dr. Zenklu, pisмено sožalje pa tukajšnjemu češkoslovaškemu konzulu, Jugoslov. češkoslovaški ligi in Češkoslovaški obci. Zahvalo za sožalje je sprejel dosedaj od primatorja dr. Zenkla in od Jugoslov. češkoslovaške lige.

Župan je nato predlagal naslednjo sožalno izjavo: predsedniku dr. Edvardu Benešu.

Vaša Ekscelenca!

Mestni svet ljubljanski se je danes na svoji žalni seji poklonil manom velikega prezidenta. Ob tej priliki si dovoljujemo ponovno zagotoviti Vas, visokopostovani gospod predsednik, da vsa Ljubljana sočustvuje s češkoslovaškim narodom.

Blagovolite sprejeti izraz mojega odličnega spoštovanja
dr. Juro Adlešič, s. r.

Podobno izjavo je predlagal nato Petru Zenklu, primatorju Prage.

Nato je sporočil župan, da sta se mesti Belgrad in Zagreb odločili, da se udeležita pogreba predsednika Masaryka po svojih zastopstvih in je zato predlagal, da Ljubljana isto stori in da pokloni pokojniku venec. Občinski svet je županov predlog sprejel soglasno.

Župan je nato zaključil sejo.
Kakor čujemo, opetuje župan dr. Adlešič v Prago že v soboto, ker bo imel tudi važen posvet s praškim primatorjem dr. Zenkлом.

Komemoracija za pokojnim prezidentom Masarykom

Jugoslovansko-češkoslovaška liga v Ljubljani bo v ponedeljek ob 6, to je na predvečer pogreba, priredila v Filharmonični dvorani krasno svečano žalno komemoracijo za pokojnim češkoslovaškim prezidentom Osvoboditeljem. Na sporedu bo predvajanje Sukove Meditacije na koral sv. Václavu, deklaracije pesmi J. Hore: Ob Masarykovi smrti, na kar bo sledila državna himna, po njej pa dve partiji iz Dvojakove simfonije »Stabat Mater«, namreč duet soprana (gdč. Vidalova) in tenorja (g. Banovec), ter alt solo (ga. Bernot Golobova). Glasbene točke bo izvajala Filharmonija pod vodstvom g. direktorja Poliča. Zdi se, da bo žalno prireditev prednašal tudi ljubljanski radio. Ob lepem vremenu bo na to zvočnik napeljan na Kongresni trg, da bo čim več ljudi moglo prisostvovati komemoraciji. Dana bo tudi prilžnost, da se bodo udeleženci mogli vpisati v spominke knjige, ki bodo poslane v Prago. Jugoslov. češkoslovaška liga se bo udeležila pogreba pokojnega prezidenta Osvoboditelja po svojem odposlanstvu.

Minister dr. Rogič med slovensko mladino

Snoči je odpotoval iz Belgrada minister za telesno vzgojo naroda g. dr. Josip Rogič, kateri se bo danes ob pol devetih zjutraj iz Zidanega mosta v avtomobilu odpeljal dalje proti Mariboru. Njegovo bivanje je za naše športne in telesnovzgojne organizacije velikega pomena, saj g. minister prihaja sem, da se sam na kraju samem pouči o razvoju in razmahu posameznih organizacij. Zato je tudi njegovo nadzorno potovanje po Sloveniji izpeljano po natančno določenem načrtu.

V Mariboru bo g. minister takoj danes po kosilu sedel v avtomobil in se odpeljal na Pohorje, kjer si bo ogledal razne planinske kočice. Ko se bo vrnil v Maribor, bo ob štirih popoldne obiskal prostore in telovadnico mariborskega Sokola, na kar se bo ob pol petih odpeljal na Mariborski otok, kjer si bo ogledal tamkajšnje mestne kopalniške naprave. Ob petih si bo ogledal športne prostore športnega kluba »Maraton«, takoj nato pa prostore športnega kluba »Železničar«. Nato se bo odpeljal k mestnim gasilcem, kateri bodo pred ministrom izvajali nekaj vaj, med njimi tudi vaje z maskami. Po večerji pa se bo še enkrat sestel z zastopniki gasilcev.

V nedeljo se bo takoj zjutraj z avtom iz Maribora odpeljal v Ptuj na tabor Zveze fantovskih odsekov. Tam bo ob devetih popoldne prisostvoval defileju, nato pa službi božji in taboru. Po kosilu se bo odpeljal k Sv. Urbanu na izlet, nakar bo ob treh popoldne zopet navzoč v Ptuj pri javni telovadbi slovenskih fantov ter pri športnih tekmah.

V ponedeljek 20. t. m. se bo odpeljal v avtu proti Ljubljani skozi Slovensko Bistrico, Konjice in Dobrno. Ob pol desetih ga bodo v Celju pozdravili celjski župan in celjski gasilci. Nato se bo skozi Savinjsko dolino, Gornji grad in Kamnik odpeljal v Ljubljano, kamor pride popoldne. Na banovini ga bosta pozdravila gg. ban in mestni župan. Po kosilu se bo takoj odpeljal ogledat si posamezne telovadne in športne naprave v Ljubljani. Ob

pol štirih bo obiskal sokolaki dom na Taboru, ob štirih pa plavalno solo Ilirije. Ob pol petih se odpelje na Stadion, kjer si bo ogledal tamkajšnje naprave ter se sestane z zastopniki Zveze fantovskih odsekov. Ob petih ga bodo pred Mestnim domom pozdravili ljubljanski gasilci.

Od pol šestih do pol sedmih pa bo na banovini konferenca z zastopniki vseh organizacij, ki so podrejene ministru za telesno vzgojo. Ob 8 zvečer pa se nato odpelje v Belgrad.

G. ministra bosta na njegovem popotovanju spremljala gg. inž. Milivoj Vuk. Aracič, načelnik ministrstva za telesno vzgojo naroda, in Drago Ulaga, šef strokovnega oddelka istega ministrstva.

Z ozirom na konferenco zastopnikov našega športa, ki bo v ponedeljek popoldne na banovini, eklicije banska uprava za danes ob 4 popoldne na banški upravi v knjižnični dvorani sestane vseh športnih in telovadnih organizacij iz Ljubljane. Namen tega sestanka je, da bi ponedeljkova skupna konferenca bila čim bolj uspešna in za našo deloželo plodonosna.

G. minister dr. Josip Rogič med nami ni nov gost, saj je naše organizacije že lansko leto 11. julija obiskal. Takrat je zapustil med nami najboljše vtise, kakor smo tudi prepričani, da je takrat med nami tudi on dobil o naših organizacijah najboljše vtise. Od lanskega leta pa se je naša telovadba in naš šport nepričakovano dvignil, zaradi česar upamo, da bo g. minister ob tem obisku ponel seboj še mnogo boljše vtise. Slovenska mladina ga pozdravlja s ponosno zavestjo, da je ves mladi razmah ter napredek, ki ga bo g. minister mogel te dni ugotoviti in na lastne oči videti, delo športovalnih mladih sil slovenskega ljudstva, katero je samo od sebe vse to ustvarilo, kakor hitro je bilo deležno potrebne svobode. Zato pozdravljen med nami!

Ljubljana v znamenju velikih manevrov

Ljubljana, 17. septembra.

Na zunaj Ljubljana sicer kaže danes svoje vsakdanje poslovno lice. Vse hiti po posilih in kupčijah, toda po vojašnicah je vse spremenjeno. V vseh treh vojašnicah: na Poljanah, v vojvode Mišičevi in v artiljerijski vojašnici je tako vrveje ko na mravljiščih. Kakor tam, vlada tudi po vojašnicah vzoren red in vsak odhaja na svoje mesto. Vse se pripravlja na velike vojaške vaje. Vpoklicane rezerviste dodeljujejo posameznim četam, ali pa sestavljajo iz njih nove čete. Iz skladišč dele uniforme. Vse gre naglo in po redu, kakor to zahteva prava vojaška disciplina. Priznati moramo, da so prihajali vpoklicani rezervisti iz vseh krajev v Ljubljano s kovčegi na ramah trezno in mirno. Bile so skupine mladih fantov, ki so prihajale v vojašnice v vojaškem redu.

In v artiljerijski vojašnici! Tja se je obrnil val »konjenikov«. V to vojašnico so privedli kmetje, ki so prejeli zadeven poziv, svoje konje. Komisije so jih pregledale in jih točno zapisale odtodno ocenile, kajti za primer, da konj lastniku med manevri pogine, dobi ta odškodnino v višini, kakor je bil konj ocenjen. Nekateri kmetje so pripeljali tudi vozove.

Na nekaterih krajih periferije ob glavnih prometnih žilah je bilo življenje popolnoma spremenjeno. Podobno je bilo velikemu konjskemu sejmu. Prav Dolenjska cesta je včeraj kazala pisano sliko. Tam pri Čišnovarju, Ribču in Marnečetu je bil pravcati konjski sejem. Kmetje so krmili svoje konje. Privoščili pa so si skromno malico. Opaziti je bilo, da kmet silno varčuje z denarjem. Pojavljale pa so se med njimi prav originalne postavbe. Visok možakar je prijal na svoji kobili kakor Martin Krpan. Imel je cigaro v ustih. Namesto usnjenih vajetov je dal konju

maj poldrugetni dobi vse to, kar so doslej »delali« 12 let, pa pri drugih okoliščinah in finančnih možnostih, kakršne so pa danes! Mrtvašnica je bila že v navadnih, grobih zasnovah stalna velika želja ljubljanskega prebivalstva; sedanjí način pa bo nedvomno, četudi ne največje, gotovo pa najlepše in najpotrebnejše delo sedanje občinske uprave.

Nov način pogrebov v Ljubljani:

Vrt rajnih bodo zgradili

Te dni bodo razpisana prva dela za gradnjo »Vrta naših umrlih«. Prvotni načrt je mojster g. prof. Plečnik precej spremenil in bo »Vrt umrlih«, oz. »Vrt vseh svetnikov«, kakor ga imenuje gosp. prof. Plečnik, na svoji lepoti in impozantnosti po novem načrtu še znatno pridobil. Z dograditvijo »Vrta umrlih« se bo način pokopavanja mrtličev v Ljubljani popolnoma spremenil. Mrtlič ne bo več ležal doma na mrtvaškem odru, v tesnih družinskih prostorih, temveč bo ležal na mrtvaškem odru na »Vrtu umrlih«, v prikupni kapelici sredi parka, kamor jih bodo in nas bodo prihajali kropiti.

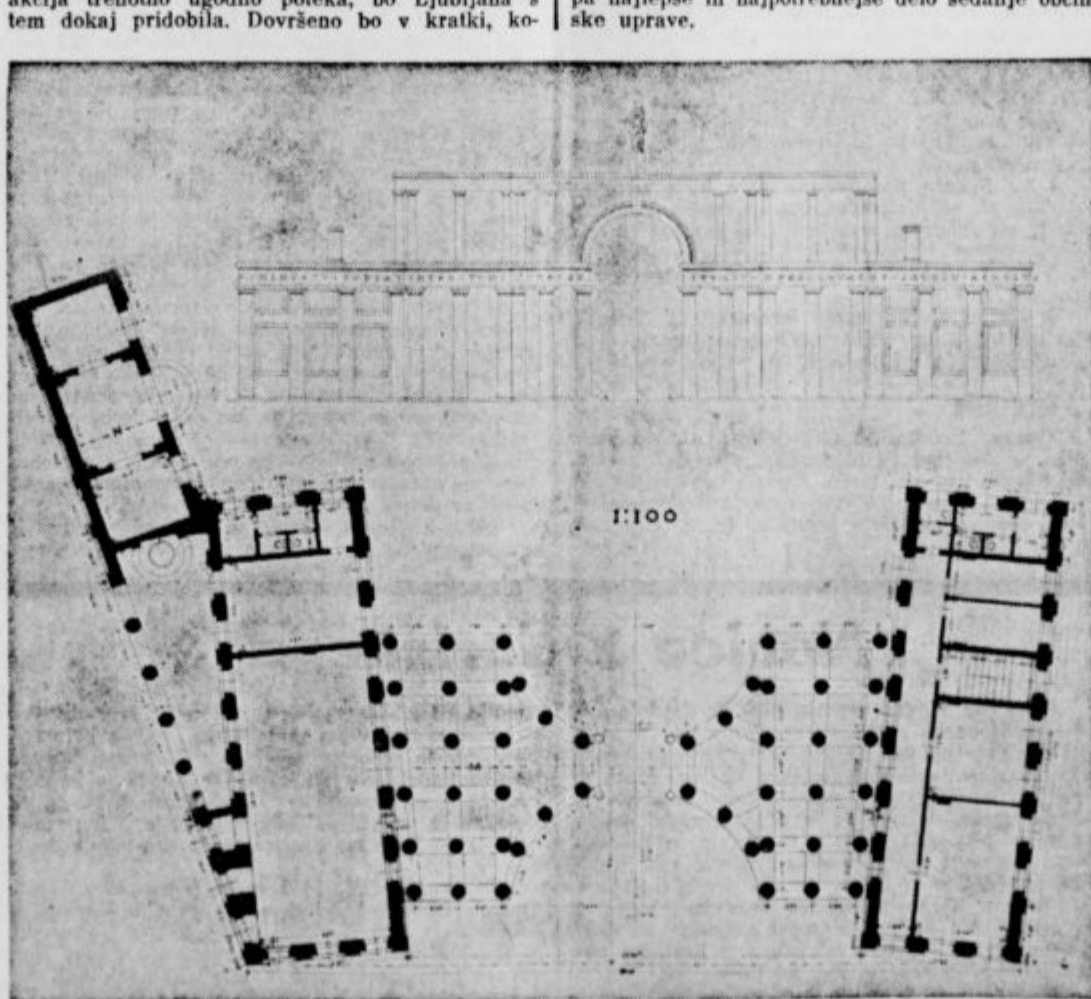
Ljubljancani smo znani pred sodkarji, polni tradicij, včasih celo nedostopni za najbolj priljubljene novosti; zato se bomo spočetka najbrž celo branili te novosti, kljub temu, da bo ta način mnogo prikladnejši in ugodnejši. Javnost bo gotovo zanimalo, kako sodi o tej zadevi Mestni pogrebni zavod. Ta takole pravi:

Vedno in nestrno povpraševanje strank, kdaj bo »mrtliška veža« zgrajena, potrjuje veliko zanimanje in živo potrebo po njej pri vseh slojih; vendar se utegne zgoditi, da bo del prebivalstva kljub temu hotel ostati še pri starem načinu. To bi amortizacijo v »mrtliško vežo« zadrževala posojila seveda precej otežkočilo. Najpreprostejši način pridobitve Ljubljancanov za novi način polaganja mrtličev bi bil z izvedbo obveznega polaganja mrtličev v »Vrtu umrlih«. S tem bi bili vsi pred sodki takoj odpravljeni in dvojni stroški Mestnega pogrebnege zavoda, ki jih bo sicer imel na eni strani z amortizacijo »Vrta umrlih«, na drugi strani pa s še vedno visoko režijo (s konji, vozmi, odrišči itd.), in odpadli.

Vendar pa je zmoglo drugo stališče, ki je brez dvoma pravilnejše, namreč, doseči isti cilj brez sile in diktata. Vsaka sila rodi odpor in zato je verjetno, da bi s silo dosegli le nasproten uspeh: namesto, da bi ljudje vzljubili novi način polaganja umrlih svojcev v ta namen zgrajenih kapelicah, bi zrasla v njih mržnja proti temu načinu in odpor bi naraščal v škodo stvari same, pa tudi prizadetih.

Izkušnje iz drugih mest nam pričajo, da se je novi način polaganja umrlih vpeljal drugod kar mimogrede, sam po sebi. Toda nikjer ni »Vrt umrlih« tako krasno in okusno urejen in nikjer tako ne upošteva pietete in obzira do težko prizadetih svojcev umrlega, kakor bo to spoštoval naš »Vrt umrlih«. Gotovo je, da bo dosednji način gradnje »mrtliških vež« z običajnimi, temnimi prostori, tudi drugod prenehal in da se bo pričel uveljavljati tudi drugod novi način mrtvašnic po vzorcu Ljubljane s tako imenovanimi »Vrtovi« oz. »Parki umrlih«. Ker ne bo uvedeno obvezno polaganje umrlih, bi se morda pojavil strah, da ne bo mogoče spraviti v sklad dvojnih stroškov, ki jih bo imel s tem Mestni pogrebni zavod; kajti računati je treba vendarle na odstotek »pomislilkarjev«. Mestni pogrebni zavod pa je tudi to vprašanje prav zadovoljivo rešil, in sicer tako, da je vse cenike boljših pogrebov, ki se bodo vršili iz »Vrta umrlih«, znižal za 10 odstotkov, dasiravno režija Mestnega pogrebnege zavoda vsaj zaenkrat še ne bo nič zmanjšana. Vzdrževati bo moral vozni in konjski park z vsem osebjem še nadalje in to prav zaradi onih, ki bodo hoteli še odleži imeti mrtveca doma na odru. Pri teh pa bo Mestni pogrebni zavod popolnoma opravičeno priračunal nekaj povišanih pristojbin, ki bodo krije izgubo zaradi popustov pri pogrebih iz »Vrta umrlih«. Sicer pa režijski izdatki Mestnega pogrebnege zavoda tudi pozneje ne bodo znatno in občutno manjši, kajti ostalo bo vse razen ceremonielnih uličnih sprevodov; mesto tega pa bo potreben odvoz umrlega z avtofurgonom od hiše na »Vrt umrlih«; poleg tega bo potreben tudi še avto s šoferjem za prevoz duhovščine.

Za pravilno presojo gornjih ukrepov moramo omeniti, da je prejšnja občinska uprava, katera je 12 let »gradila« »mrtliško vežo«, že takoj pri temeljnih obračunih sklenila, da bodo cene po-

Veličastno pročelje »Vrta vseh svetnikov« po osnutkih prof. Plečnika, ki ga bo krasilo bogato stebrovje (po številu 104). Spodaj tloris pročelja in prostor ob vhodu. Desno od vhoda bodo poslovni prostori in prostori za duhovščino, na levi pa prostor za svetilce in polaganje mrtličev. — (Kapelice pa bodo razvrščene dalje po parku. Ograja okrog parka bo le deloma zidana, v glavnem pa jo bo tvorila dvojna živa meja.)

Italija odpoveduje ugodnosti Avstriji in Madžarski

Leta 1934 je sklenila, kot znano, Italija v Rimu posebne pogodbe z Avstrijo in Madžarsko glede uvoza avstrijskih in madžarskih proizvodov v Italijo. S temi pogodbami, kakor so jih dajali rimski protokoli, je dajala Italija na tihem velike prednosti uvozu iz teh dveh držav, kar je imelo posebno slabe posledice za naš izvoz v Italijo, ki je od tedaj naprej stagniral, k čemur so se pridružile še sankcije v letu 1935. Z novo politiko Italije do naše države so se pa izpremenile tudi smerice italijanske gospodarske politike. Ze pogodba, sklenjena med našo državo in Italijo, je leta 1936 dala slutiti, da se bo naš izvoz v Italijo, ko nastopijo normalne razmere, povečal. To je potrdila tudi nova pogodba, sklenjena letos. Ker pa je pričakovati, da se bo trgovina naše države z Italijo še nadalje ugodno razvijala, so pred nami zopet nadaljnja trgovinska pogajanja. Pri dosedanjih trgovinskih pogajanjih se je pokazalo, da je ena največjih ovir za povečanje italijansko-jugoslovenske trgovine ravno v rimskih ugodnostih. Naša država se je postavila na stališče, dokler je v trgovinskih pogodbah še klavzula največjih ugodnosti, da moramo tudi mi dobiti iste ugodnosti za svoj izvoz v Italijo kot jih imata Avstrija in Madžarska ali pa da te doseganje ugodnosti odpadejo.

Ker je politični položaj tak, da Italija ne more držati več teh delno enostranskih obveznosti, je že prišlo do tega da je Italija začela odpovedovati pogodbe z Avstrijo in Madžarsko. Dunajski tednik »Die Borse« poroča, da je Italija sporočila Madžarski, da s 30. septembrom 1937 odpoveduje plačilno in kreditno pogodbo z Madžarsko. Ta sklep Italije je Madžarska takoj sporočila tudi svojemu partnerju: Avstriji. Avstrija sama pa je obveščena, da bo za konec leta 1937 tudi njej odpovedana prednostna pogodba. Da je Italija odpovedala ugodnosti prej Madžarski kot Avstriji, ima svoj pomen zaradi tega, ker si boče Italija za bližnja trgovinska pogajanja z Jugoslavijo ohraniti proste roke z ozirom na Madžarsko, ker je ravno Madžarska za celo vrsto predmetov najvažnejši konkurent Jugoslaviji na italijanskem trgu, pa bi morala Madžarska svoj izvoz v Italijo omejiti v našo korist.

V avstrijskih krogih so mnenja, da naj bi Italija avstrijskemu izvozu pustila ugodnosti vsaj do konca junija 1938, potem pa bi se promet uredil na novi pogodbeni podlagi.

Veekakor je ta vest velikega pomena za vso našo trgovinsko politiko, pa tudi za naše slovensko gospodarstvo.

Naš izvoz sadja

Maribor, 17. septembra.

Od našega zadnjega poročila v avgustu se položaj v sadni trgovini ni prav nič izboljšal, temveč celo poslabšal. Producenti so se v poljetu zanašali, da bodo prodali jesenska jabolka, pa so jih morali že vsa otresti ter predelati v sadjevec. Slabi pa so zgledi tudi za zimska jabolka, ker jih sploh ne bo mogoče izvažati v Nemčijo ter bomo odvisni samo od domačega konzuma, pri katerem pa pride samo nekaj naših večjih mest v poštev (Zagreb in Ljubljana). Izgledi za vnovčevanje našega letošnjega lepega in obilnega sadnega pridelka so tedaj obupni. Od približno 1700 razpoložljivih 10-tonskih vagonov namiznih, 500 vagonov gospodarskih in 1200 vagonov jabolk za sadjevec smo izvozili doslej samo 350 pet- in desetonskih vagonov in skupni težini cca 2500 ton. Nemci temeljito izrabljajo našo stisko ter so pritisnili ceno našim jabolkom navzdol, da se izvoz absolutno ne izplača, četudi kupujejo izvoznikarji najlepša jabolka od kmetov po 1 din za kg. Italija in Avstrija obvladujeta nemški trg ter je prva izvozila že 2500 vagonov, druga pa 100 vagonov. Italijani prodajajo jabolka 100 kg po 13-17 RM franka državna meja, Avstriji pa po 13.50 RM. Za naša jabolka ponujajo Nemci 12 RM, toda postaviti jih moramo franko nemška meja, kar znači pri vagonu 4000 din stroškov na tovornini. Vsem drugim državam je odobrila Nemčija dovoz franko državna meja, samo mi moramo plačevati tovornino do nemške meje. Najbolj viden dokaz za to naše zapostavljanje imamo v primeriz Belgariji, kateri je Nemčija odobrila kontingent 6000 vagonov namiznega grozda po 25 RM 100 kg franko obmejna postaja Dragoman, nam pa je odobrila 200 vagonov smederevskega namiznega grozda po 25 RM za 100 kilogramov franko nemška meja. Naši izvozniki morajo plačevati od Smedereva do nemške meje za vsakih 100 kg 5.50 RM prevoznih stroškov, bolgarski pa nič.

Našo sadno trgovino bi bilo mogoče letos še rešiti, če bi se posrečilo Nemece pripraviti do tega, da plačujejo oni tudi pri nas tovornino od naše obmejne postaje, in če bi naša država obračunavala nemško klirinško marko v njeni polni vrednosti, ne pa z 30% dispariteto, kakor dela to sedaj. Potem bi bilo mogoče kljub nizki nemški nakupni ceni plasirati naš letošnji pridelok v Nemčiji tako, da bi tudi kmet dobil zadovoljivo ceno za svoja jabolka.

Stanje naših kliringov

Naslednja tabela nam kaže stanje naših kliringov dne 8. septembra ter za primerjavo navajamo še podatke za 31. avgust letos.

Aktivni kliringi: saldo v našo korist Italija star kliring 41.6 (41.8) milij. lir, novi kliring 11.5 (7.1) milij. din, Nemčija 20.7 (19.1) milij. mark, Poljska 16.1 (15.2) milij. din, Turčija 5.8 (5.3) milij. dinarjev in Španija 2.7 (2.7) milij. din.

Pasivni kliringi: Belgija 4.1 (4.0) milij. belg., Bolgarija 02(0.2) milij. din, Češkoslovaška 120.6 (120.3) milij. kron, Francija 4.2 (3.7) milij. frankov, Madžarska 8.8 (10.1) milij. din, Romunija — (22.6) milij. din in Švica 1.7 (1.6) milij. švicarskih frankov.

Konferenca bank v oktobru v Beogradu. Kakor smo že poročali, bo meseca oktobra letos v Beogradu konferenca vseh bančnih organizacij iz države. Po vseh agencije Jugoslovenski kurir gre za sklenitev posojila na 12-14 let za likvidacijo kmetskih dolgov, katerega naj bi najela država v inozemstvu in iz katerega bi izplačala terjatve denarnim zavodom. Na ta način bi banke prišle do likvidnih sredstev za izplačilo vlagateljem.

Trgovinska pogodba z Grčijo podaljšana. Ze dne 1. septembra 1937 je potekla trgovinska pogodba med našo državo in Grčijo, vendar je bila še nadalje v veljavi. Sedaj poročajo iz Beograda, da je bila z izmenjavo not sedanja trgovinska pogodba podaljšana do konca septembra 1937.

Borza

Dne 17. setembra.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt na naših borzah neizpremenjen: v Ljubljani na 238 denar, v Zagrebu in Beogradu na 237.20-238.80.

Avstrijski šiling je v Ljubljani narasel na 8.40-8.50, v Zagrebu na 8.37-8.47, v Beogradu na 8.36-8.46.

Grški boni so beležili v Zagrebu 29.775 do 30.475, v Beogradu 29.40-30.10.

Nemški čeki so v Ljubljani ostali neizpremenjeni na 12.73-12.93, v Zagrebu so beležili 12.74 do 12.94, za konec oktobra 12.70-12.90, za konec decembra 12.645-12.845. V Beogradu so beležili 12.72-12.92.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 3.365.598 dinarjev, v Beogradu 3.846.000 dinarjev. Efektini promet je bil v Beogradu malenkosten: 103.000 din.

Ljubljana — točaji s primom.

Amsterdam 100 h. gold.	2388.41-2403.01
Berlin 100 mark	1740.03-1753.90
Bruselj 100 belg	730.20-735.26
Curih 100 frankov	996.45-1003.52
London 1 funt	214.58-216.63
Newyork 100 dolarjev	4307.25-4343.56
Pariz 100 frankov	145.77-147.20
Praga 100 kron	151.54-152.64
Trst 100 lir	227.70-230.78

Curih, Beograd 10, Pariz 14.725, London 21.58, Newyork 435.375, Bruselj 73.25, Milan 22.925, Amsterdam 239.675, Berlin 174.70, Dunaj 79.45 (82.05), Stockholm 111.25, Oslo 108.45, Kopenhagen 96.325, Praga 15.21 (14.65 bankovci), Varšava 82.25, Budimpešta 86.25, Atene 3.95, Carigrad 3.50, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.54, Buenos-Aires 130.50.

Jdeležite se velikega

prosvetnega tabora v Ptuj

dne 19. septembra 1937

Kulturni obzornik

Gospodovski prestol — spomenik nemštva

V »Berliner illustrierter Zeitung« je začel dne 5. avgusta t. l. izhajati roman »Feuerbrand im

Kärnterland«, ki ga piše J. Reindrandstein. Snov povesti so boji na Koroškem, pisano seveda z nemškega stališča, ko se razni Schumnigi in drugi bore proti svojim slovenskim rojakom za nedeljivo Koroško. Prav za prav bo roman mogoče ocenjevati šele potem, ko bomo imeli celoto pred seboj ter razglati njega tendenco in eventualne zgodovinske netočnosti. Toda ne moremo pa že zdaj molčati proti takemu ponarejanju zgodovinskih dejstev, kakor je sledeča oznaka *gospodovskega prestola* z dne 2. septembra t. l. Pod sliko gospodovskega prestola stoji zapisano: Der Kärntner Herzogstuhl auf dem Zolfeld bei Klagenfurt. Vor vielen Jahrhunderten ist der Stuhl aus steinernen Quadern gefügt worden; er ist ein Zeichen aller deutscher Geschichte und dem Volk heilig. Seveda napis ne pove, kateremu ljudstvu je ta spomenik stare slave svet, toda jasno je, da koroškemu, ki je seveda nemško. Tako se naši najsvetejši spomeniki čez noč spreminjajo v nemške. Zgodovina je poltoranja — in slovenski spomenik naj stoji v večno »slavo« nemškega. Cankar bi rekel: »Und die Kata' ist gerettet...« Danes samo registriramo in protestiramo!

Glasbene publikacije

Srečko Koporc: Trije mešani zbori.

V ediciji »SAZAKO« so izšli trije mešani zbori z naslovi: »Sova premišluje«, »Pet pedi« in »Ukrainska«. Skladbe so dosleden izraz skladateljevega umetniškega nazora, ki si ga je izklesal pod vplivi novodobnih stremljenj in ki je — če ga že hočemo tipizirati — najbližje ekspresionizmu. Po takih »mernih« so posamezne skladbe v pestrnih tonskih zvezah čim vernejši izraz razpoloženj, močni odmevi čustev, kot jih ustvarja vsebina besedila, ki je bistveno osebno ekspresivnega značaja. Z ozirom na gradnjo se javlja v skladbah izrazito stremljenje po polifoniji, po samostojnih linijah, ki jih

35. KOLO

DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE

ZREBANJE I. RAZREDA

DNE 20. IN 21. OKTOBRA 1937

DOBITKI:

Din 64,991.000⁰⁰—

t. j. Din 671.000⁰⁰— več kakor do sedaj!

Cena srečkam za vsak razred:

1/4 srečka
Din 200⁰⁰—

1/2 srečke
Din 100⁰⁰—

3/4 srečke
Din 50⁰⁰—

IZPLAČILO DOBITKOV TAKOJ — BREZ ODBITKA!

Strogo solidna postrežba!

Glavna kolektura Državne razredne loterije

A. REIN I DRUG

GAJEVA 8

ZAGREB

ILICA 15

Naročila se sprejemajo samo DIREKTNO PRI NAS, ker nimamo nikjer agentov in podprodajalcev.

Imen dobitnikov ne dajemo v javnost pod nobenim pogojem.

Vrednostni papirji

Ljubljana: 7% invest. posojilo 91,75-93,75, agrarji 53-54, vojna škoda promptna 407-409, begliške obveznice 76-77, 4% sev. agrarji 51,50 do 53, 8% Blerovo posojilo 93-94, 7% Blerovo posojilo 84-86, 7% posojilo Drž. hip. banke 99-100.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. posojilo 93 denar, agrarji 53,50-54,50, vojna škoda promptna 408-409, za konec decembra 408 denar, begliške obveznice 76 denar, dalm. agrarji 75-76, 4% sev. agrarji 52 denar, 8% Blerovo posojilo 93,50 denar, 7% Blerovo posojilo 84,75-85, 7% posojilo Drž. hip. banke 100 denar, 7% stab. posojilo 86,50 denar. — Delnice: Narodna banka 7500-7700 (7500, 7700), Priv. agrarna banka 196 denar, Trboveljska 275 bl., Gutmann 45 denar, Oslj. livarna 200 blago, Oslj. sladk. tov. 197 blago, Dubrovačka 400-440, Jad. plov. 400 denar, Oceania 275 denar.

Beograd. Državni papirji: agrarji 53,50 denar (53,50), vojna škoda promptna 408,75-409,50, za konec decembra (408,50), dalm. agrarji 75,25 den. (75,50), 4% severni agrarji 52,75 denar, 8% Blerovo posojilo 94,50-95,25, 7% Blerovo posojilo 85 denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 99-100,50. — Delnice: Narodna banka 7600-7700, Priv. agrarna banka 200-202.

Dunaj, 17. septembra. Poslovanje se je danes gibalo v mirnih mejah. Razpoloženje pa je bilo prijaznejše zaradi poročil o boljši tendenci na inozemskih borzah. V kulisi so začetni tečaji bili višji kot večerajšnji zaključni, posebno ata narajli Alpina

in Rima. Slabše so beležili le oni papirji, ki zadnje dni niso notirali. Madžarske delnice so bile čvrstejšje. Na novo so začele kotirati na dunajski borzi delnice Tiwaga (Tiroler Wasserkraftwerke, Aktiengesellschaft) skrajšano Tiwag, delniška glavica 13,0 mili. šil., dividenda 1936 5% (imenska vrednost delnice 100 šilingov). Začetni tečaj za te delnice je bil 105. V ostalem so beležili (v oklepajih večerajšnji tečaji): Donavsko-savsko-jadranske obligacije 64,40 (63,70); delnice: Creditanstalt-Bankverein 278 (274,50), Länderbank 79,25 (79,25), Narodna banka 163,25 (163,25), Donavsko-savsko-jadranska 20,15 (20,05), Steg 28,63 (28,30), Steweg 29 (28,30), Magnesit 94, Trboveljska 28,60 (28,25), Alpine 50,95 (49,80), Rima Murany 100,50, Steyr-Daimler-Puch 240,50 (235), Leykam 79 (78,50), Semperit 82 (81,10).

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica: bč. ladja Tisa, 78-79 kg, 183-185, bč. ladja Begej, 78-79 kg, 182-184. Vse ostalo neizpremenjeno. Tendenca neizpremenjena. Promet srednji.

Sombor. Pšenica neizpremenjena. — Oves bč. 112-114, srem., slav. 114-116. — Rž bč. 164-166. Ječmen neizpremenjen. — Koruza bč., srem. 93 do 95, bč. bela 2% 94-96. — Moka bč., Og Ogg št. 2 in 5 neizprem., št. 6 215-225, št. 7 175-185, št. 8 neizprem. — Otrubi bč., srem. 91-93. — Fižol bč. beli 2% 197,50-202,50. Tendenca mirna Promet 22 in pol vagona.

pa vendarle družji v vzporedno skupnost harmonički obzir, in sicer v smislu novejših, nekako 12-poltonsko zasnovanih harmonij, ki so prikladne za vzbujanje pestrnih čustev sprti — nekako od besede do besede. Ta harmonika stran ni kaotična, temveč je ubrana (čeprav bolj barvito — poslušajoč se ponajveč septimnih zvokov) in zato pevskim glasovom dostopna. — Zelo pester je tudi ritmični element, ki se oblikuje prav tako po osnovnem čustvenem razpoloženju in je temu primerno ali dosledno enakomeren, ali dosledno neenakomeren, ali pa sploh povsem zastrti in svobodni, da celo takt zanikuje.

V takem pravcu so skladbe lepa pridobitev za našo zborniko umetnost in bodo dobro izvežbanim zborom zelo dobrodošle.

Makso Pirnik: Mladinski zbori. Mladinski zbirki, ki so jo pred nedavnim izdali združeno najmlajši slovenski skladatelji, je sedaj dodal samostojno zbirko se Makso Pirnik in zbral v njej sedem raznih kratkih mladinskih pesmic, zloženih deloma za triglasni zbor a cappella, deloma za enoglasje s klavirsko spremljavo. V primerjavi z že opisanimi Pirnikovimi skladbami v prvi zbirki, kaže te nove mnogo več vedno poudarka na melodiki, dasiravno prevladuje še vedno silabika in z njo neka recitativnost; a melodika ima svojo sočnost in to daje prikladno svojstvo skladbam, ki se drže dosledne diatonike in ki so v eplošnem grajenju s pravim amislom za otroško dušo.

Za uvod zbirki je napisal daljši članek Dragotin Cvetko, in sicer razvija v njem misli in sklepanja z ozirom na sodobno glasbo in današnjega človeka.

(Zbirka, ki stane 15 din. se dobi v Jugoslovanski in Učiteljski tiskarni.)

»Zgodbice« je v verzih napisal župnik Srečko Gregorc po »nauku za pravnice« za uporabo pri učenju krščanskega nauka. In te zgodbice, ki obsegajo 56 pesmic, je dal uglašiti trem skladateljem. Matija Tomc, Vinko Vodopivec in

† Lojze Bratuž-Sočenko so to delo dovršili in zbirka je izšla v založbi kongregacije bogoslovcev ljubljanskega semenišča. Vse pesmice so zelo kratke in sila preproste — naslonjene povečini še na manirirani klasični slog, so tedaj glasbeno brez vsakršne naprednosti. Vendar so v tem danem okviru po svoje prijazne in vredne ter jih bodo veroučitelji s pridom uporabljali v svojem poklicu. V. U.

★
Korner-Sardenka. — V »Slovenec« z dne 21. avgusta t. l. opozarja v »Kulturnem obzorniku« Slovenščev literarni kritik, pač z najboljšim namenom, saj krivice gotovo ni nameraval nikomur delati, ocenjajoč hrvaškega pesnika Jeronima Kornerja zbirko »U bramu Ciste-cija«, na veliko nevarnost, ki preti Kornerju kakor Sardenku, da »ga bo namreč mešanje epičnih in liričnih prvih postavilo na plitvino, v lahko verzificiranost in opisnost«.

Meni se zdi, da je pri Sardenku bilo usodno, ker je v svoji dobroti hotel ustreči vsem urednikom raznih verskih listov, ki jih imamo pri nas preveč, ter je polnil dolge strani teh listov. To poezijo vendar mora ubiti! Ali jo zavede vsaj v delno plehkost Največjemu talentu bi moralo to škodovati. Nemškemu pesniku, dobremu pesniku, Theodorju Stormu so poslali nekoč 12 podob s prošnjo, naj jim pripiše primerne verzje. Storm je to odločno odklonil, češ da »ne mara svoje muze industriji prodajati.« Pri nas pa je tako ne prodajajo, ker je treba za take liste narediti vse zastoj.

Upajmo, da se bosta tako Sardenko kakor Korner izogibala takim nevarnostim in v posebnih pesnih napela oba močnejše strunce. O Sardenku vemo, da pripravlja novo zbirko »Domače pesmic«, iz katerih po sodbi nekaterih slovenskih in hrvaških pesnikov, ki so jih že brali, zopet veje sveža, živa lirika prve njegove zbirke »V mladem jutrcu.« M.

Kanada - prva država, ki širi kulturo po divjih polarnih krajih

Uspesni polet ruske polarne ekspedicije, ki je imela namen, da vzpostavi na severnem tečaju brezzično vremensko postajo, pomeni brez dvoma važen korak napredka na težavni poti raziskovanja severnega polarnega sveta. Sovjetska unija je delala veliko reklamo in je po vsem svetu razglašala vesti o tej ekspediciji, tako da je bilo videti, ko da je Rusija prevzela vodstvo raziskovanja polarnih pokrajin. To mnenje je bilo pa zgrešeno in bi je malo velike zasluge kanadski vladi, ki emotno vrši svojo dolžnost kot čuvarica teh pokrajin.

O organizaciji ruske ekspedicije v polarni svet so že prej časopisi veliko pisali in peli slavo ustanovitvi vremenskih postojank kot o velikem kulturnem delu na severnem tečaju. Kanada pa bolj potihem deluje v znanstvenem raziskovanju in gospodarskem oplojevanju daljnega Severa. Tako je, na primer, kaj malo znano, da obstoja na severu Kanade že dolgo let redni letalski promet; da ondi že zdavnaj nadomeščajo traktorji in motorni člolni človeške in živalne delovne moči; da venomer vrtajo v zemljo in iščejo nafto za industrijske namene; da se dalje strokovno pospeševanje poljedelstva vsako leto poplača z večjo večjimi pridelki in da tam kar iz tal rastejo sole in bolnišnice v prid prebivalstvu najsevernejših pokrajin!

Zračni promet sovjetske Rusije še zdavnaj ni tako razširjen po polarnih pokrajinah kakor je kanadski s Forta Mac Muraya v Resoluciji ob jezeru Great Slave in od ondot v Coopermine in Aklavik. Te zračne zveze so že zdaj izredno koristile gospodarstvu. Uspehi raziskovanja rudniških pokrajin z letali so najbolj dobro opazni iz vedno večjih številki produkcije. V arktični divjini jezera Velikega medveda dobivajo na leto za 175 tisoč funtov radia (42 milijonov dinarjev), s čimer Kanada ograža doseganje monopolno etališče Belgije (Belg. Kongo) v pridobivanju radia.

Dalje se more Kanada ponašati, da ima najbolj severno ležečo ladjedelnico. V Fortu Smithu ob Slave Riveru tešajo one barke, ki podpirajo zračni prevoz pridobljenih rudnin. V Aklaviku je najsevernejša brezzična postaja britske države; ondi je tudi najsevernejša bolnišnica sveta, ki je tako urejena in opremljena, da bi bila lahko v ponos elehernemu srednjeevropskemu mestu. V Aklaviku so tudi najmodernejše električne naprave. Take naprave so tudi v Chesterfieldu Inletu, ki je še za 400 milj bolj na severu.

Kanadska vlada se trudi, da z vsami sredstvi pospešuje gospodarstvo in omogoča naseljevanje vedno bolj proti severu, tako da uspejajo žitni pridelki tudi v pokrajinah, ki so bile doslej znane, da jih sploh ni mogoče obdelovati. Že pred leti je vladi uspelo spraviti 3000 severnih jelenov iz okraja Yukon na vzhod, v porečje Mackencija, da bi bili tudi ti deli Kanade pripravni za življenje ljudi. Več let je trajalo spravljanje jelenov v te divjine. Prej pa so raziskovalci določili kakih 150 vrst rastlin, ki bi mogle ondi uspevati; od teh so tretjino določili za prehrano severnih jelenov.

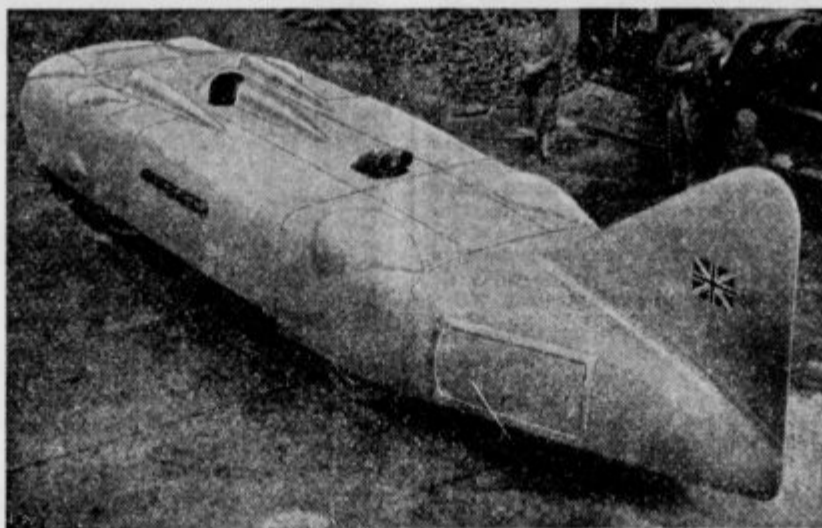
To kulturno delovanje krepko stopa naprej, dasi so vremenske nepravilnosti ledenega severa ekoraj nepremagljive. — Sani s pasjo vprego, ki so bile ondi že od nekdanj v navadi, so zdaj nadomestili z motornimi sanmi; fotografski posmetki z letal omogočajo poznanje tal in iskanje prirodnih zakladov. Pri vsaki naselbini nastanejo najprej mlini na veter, ki so kot pogonske sile velikanskega pomena za gospodarstvo. Razine, po državi opremljene znanstvene ekspedicije, geološko preiskujejo te pokrajine. Semkaj spadajo vožnje arktične pomožne ladje »Nascopies«, ki vsako leto prevažajo učenjake, letalske in druge strokovnjake v nevarne postojanke na Labrador, v Southampton Island, Baffin Island in Ellesmere. Nedavno je voditelj rudarstva, dr. Ch. Camsell, odletel z leta-

lom na 4000 milj dolgo pot po britski severni Kolumbiji, južnovzhodnem Yukonu in v porečje Mackencija, da na lastne oči spozna, kako je napredoval promet in kakšno je v novih seliščih. Polet dr. Camsella je prav tako velikopotezen ko ruski v polarsko ozemlje. Tudi polet »Punch-Dickensa« l. 1928 in zlasti še delovanje kapitana Stevensona prekašata glede na gospodarski pomen delo ruskih polarnih letalcev. Kapitan Stevenson je v 28 dneh preletel 12.000 milj in je z letalom, ki ni bilo narejeno za prenašanje tovorov, pripeljal 23 ton raznih strojnih delov na svoje mesto. Pokrajine, ki jih on oskrbuje, proizvajajo zdaj povprečno 4000 unč zlata, 126.0000 unč srebra in 16.000 funtov bakra na leto.

Kanada ima pač svetovni rekord v prenašanju tovorov z letali za kulturne namene. Lani so letala prenesla 26 milijonov funtov teže, samih potrebščin za naselbine, v najsevernejše kraje. Veliko zaslug za kulturno delovanje kanadske države pa imajo kanadski policisti, tako zvanii »mount-tirji«. Ti nimajo le dolžnost skrbeti za varnost in

red v najoddaljenejših seliščih, marveč morajo predvsem opravljati zdravstveno službo; oni si tudi zapisujejo geološka opazovanja in so neprestano na poti in morajo biti vedno pri rokah. To hudo službo opravljajo leto in dan v najtežjih vremenskih neprilikah in s tako vestnostjo, da je že kar dedna. A le malokdaj zve javnost za njih tiho junastvo.

Kanadska vlada se zaveda pomena severnega polarnega ozemlja glede na to, da je ondi najkrajša vez med poseidnimi deli sveta. Pozna pa tudi pomen skritih zakladov v zemlji in zemljepisne okoliščine, ki jih njih konkurenti ne poznajo tako. Kanada vedno misli na bodočnost in je zato tudi odkupila otoke Sverdrup, ki imajo ime po norveškem raziskovalcu. Kjerkoli je le mogoče, ustanavljajo v novih seliščih pošne urade in zveze. Tako stopa Kanada od stopinje do stopinje proti velikemu smotru, da si z urejenim delom prisvoji bogastvo še malo raziskanih pokrajin, ki so prav namenjene za to, da so v gospodarskem življenju narodov med prvimi na svetu.

Znani angleški dirkalec kapitan Eyston si je dal napraviti nov dirkalni avto, ki upa z njim pridobiti popolno prvenstvo svetovnih brzorekordov z avtomobili. Na sliki je orjaški dirkalni avto, ki ima zaradi varnosti nekakšne varnostne ploščke liki letalo, Eyston hoče s tem vozilom doseči več ko 600 km brzine na uro.

S šilom in kopitom do slavnih imen

Že v klasičnem starem veku so se državniki in filozofi radi ukvarjali s »čevljarjenjem«; tako stari Grk Simon iz Aten, ki je bil modrijan in zaenčevljar in je v svoji delavnici zlasti izdeloval »filozofske sandale« — svojo iznajdbo (sandali s trdo konico in mnogimi jermeni krog noge), medtem pa se je s Sokratom razgovarjal o učenih stvarih.

V starem Rimu je bil v prvi vrsti Allonius Varus, ki se je s čevljarskega stolčka povzpел na sedež prvega rimskega župana in ki si je svoje ime z delom »Digesten« za večne čase proslavil. — V tretjem stoletju po Kr. sta se proslavila oba rimska brata Krispin in Krispinijan, ko sta brezplačno izdelovala čevlje za reveže. Proslavila sta se tudi z mučniško smrtjo za Kristusovo vero. V hvaležnem epomin so si čevljarji vseh dežel izvolili oba brata za svoja sveta priprošnjaka.

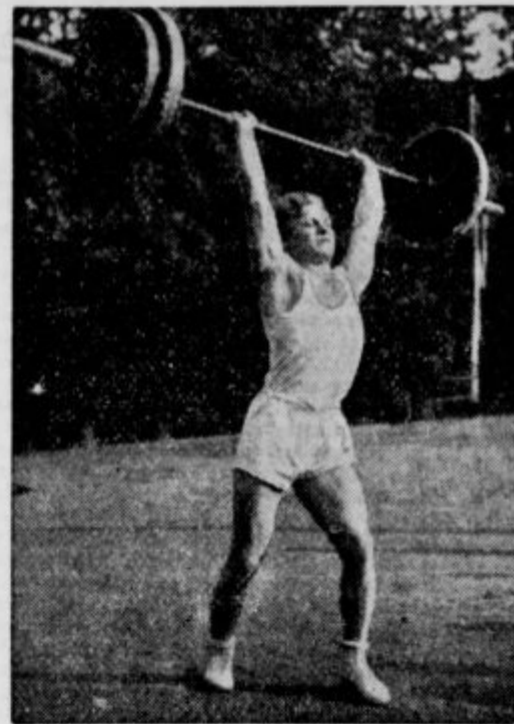
V srednjem veku ni bilo čevljarstvo svoboden stan. Ko je pa potem postal škorenj simbol plemiškega stanu in znak moškosti, je z obsegom čev-

ljar raslo tudi spoštovanje do čevljarjev. V 12. stoletju se je celo smel vsak cehovski član z mečem in sulico, čelado in oklepom prigrisati k vojski, kadar je bil sovražnik v deželi ali če so bile kje kake krvave praske. Ta vojaška poteza se je skozi stoletja držala učencev sv. Krispina. Kjerkoli je bilo treba »udariti«, so že bili čevljarji na mestu. Leta 1726 so uporni čevljarski pomočniki četrta leta dolgo oblegali mesto Augsberg in so poštno premikastili vsakega mojstra, ki se je prikazal, dokler ni bil magistrat prišeljen da je zoper to »brežbožno, uporniško početje« poklical cesarja in državo na pomoč in je le sila orožja ukrotila vročevrune petelinčke. Celo na Dunaju so v času Karla VI. čevljarji tako sovražno nastopali, da so morali biti njih kolovodje prikrašani za glavo.

Veliki čevljar iz Seleucie, Leon Izvrijski, se je znal tako mečevati, ko je kopito zamenjal s sabljo, da se je l. 717 povzpел od čevljarja do vojskovođe in je postal celo grški cesar. Ne tako daleč, vendar do precejšnjih časti je prispel vojaško navdahnjeni čevljar Joan iz Lyre, ki ga je cesar Karol V. imenoval za vojvodo arcolejskega. V znak svoje posebne naklonjenosti je vladar dovolil sedemdesetletnemu čevljarju-vojsku, ki je v 160 bitkah tvegal življenje za svojega vladarja, da je smel vpriču njega s pokrivalom na glavi sedeti v naslanjaču. Z veliko hrbrostjo se je odlikoval tudi čevljar Hans iz Sagana, ki je l. 1320 v bitki zoper Litvance, ne boječ se smrti, nesel zastavo v boj in zmago na čelu vseh drugih.

Predolgo bi bilo, da bi našli vse čevljarje, ki so se z golim mečem vojskovali, ker so v zgodovini tudi imena takih čevljarjev, ki so se z miroljubnimi sredstvi proslavili. — V 18. stoletju je živel neki čevljar Henry Wilson iz Natioka, ki je bil z 22. leti starosti tak izvrsten govornik, da je pustil šila in kopita in je postal agitator. Do konca svojega življenja se je z besedo, pisanjem in dejanjem potegoval za odpravo ameriške sužnosti. — Drug slaven govornik in neuklonljiv patriot je bil Roger Sherman iz Connecticuta, ki je več let izdeloval čevlje, preden je postal luč znanosti in mimo tega še mirovni sodnik, poslanec in zvezni senator.

A tudi v »najvišje sfere« so se povzpeli čevljarji, do pobožševalcev sveta in prerokov. V začetku 16. stoletja je nekdanji čevljar iz Frankfurta, Johann Maks Dauth s svojim razvratnim spisom »Svetla gromska tromba« tako zmešal glave meščanom in kmetom, da so morali čuvvarji javnega reda nevarnega oznanjevalca »tisočletnega kra-

Težki atlet Georg Liebsch, ki je dvignil 297,5 kg in si je za Nemčijo priboril prvo mesto na športnih tekmah v Parizu.

„Kristus v društvu narodov“

Pri vohdu v glavno dvorano Društva narodov v Zenevi je Kristusova slika. Naslikala jo je ameriška umetnica Violet Oakley in ima naslov: »Kristus v Zenevi«. Na sliki vidiš v ozadju Montblanc, spredaj pa Zenevsko jezero. V pokrajino je postavljena skupina: Kristus umiva noge apostolom. Apostoli imajo obraze diplomatov, ki sedijo za mizo Društva narodov. Mimo drugih opaziš zlasti sira Austena Chamberlaina, grofa Apponyja, Paul Boncourja. — »Kakor bi se radi veselili (piše nemški list, ki je objavil to novico), da visi v taki važni dvorani, kakršna je posvetovalna dvorana v Zenevi, tudi Kristusova slika, pa vendar sodimo, da je neokusno, da imajo apostoli obraze diplomatov. — Le kdo je za Judeža?«

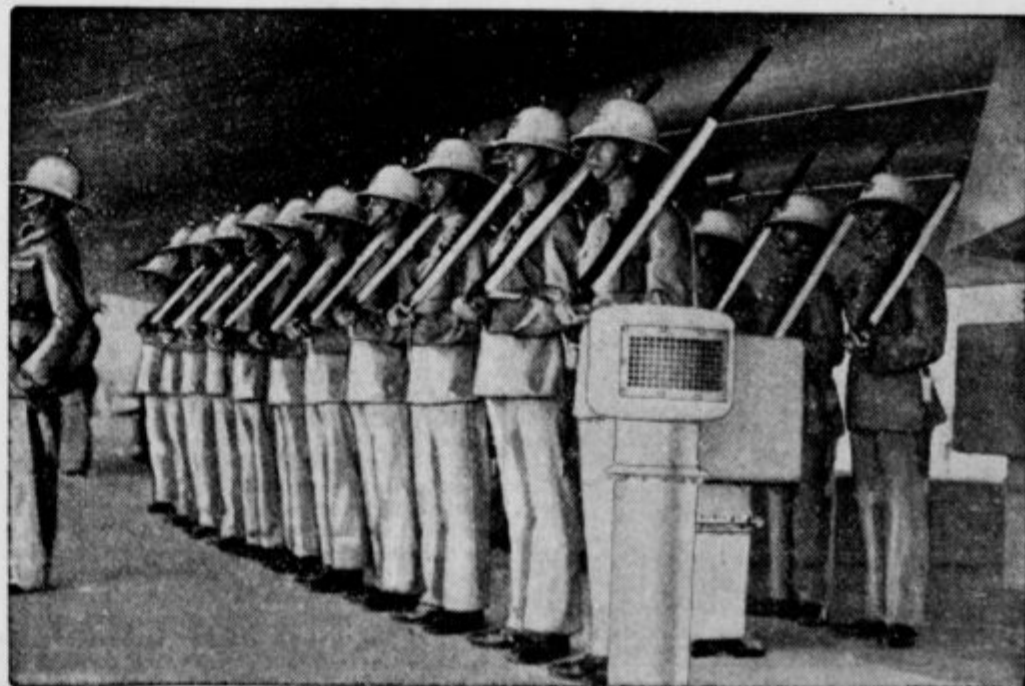
»No, gospod, ali ste zadovoljni s barometrom, ki sem vam ga podaril?«
»Prav nič; saj je zadnjih 14 dni smeraj deževalo.«

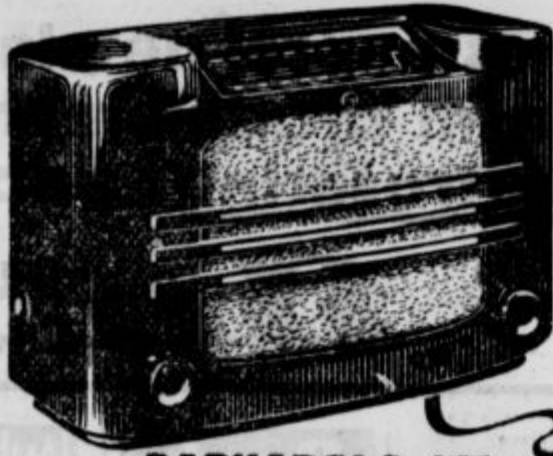
Pogled na razvaline kolodvora v Hangčavu, ki so ga japonske bombe popolnoma razrušile.

V neapeljski luki so spustili v morje nov torpedni čoln »Pleadič«.

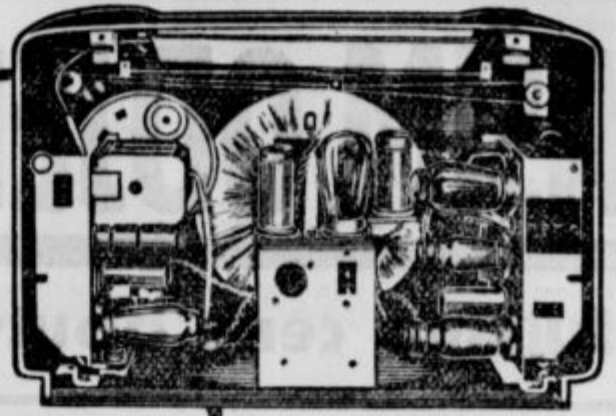
Angleški mornarji nared —; na angleški križarki v Benetkah.

BARKAROLA 461

Okras za vsako hišo

BARKAROLA 461c super velike kapacitete po posebno nizki ceni, ki z ozirom na selektivnost in občutljivost ne zaostaja za najdražjimi aparati. Vgrajeni kratkovalovni del, osvetljena skala napisanih postaj, močna skrajna pentoda itd. so nekatere izmed mnogih odlik tega prejemnika. — Moderna linija napravi BARKAROLA 461c za okras vsakega doma.

Do skrajnosti izrabljeni prostor in proporcija šasije je omogočena z novo gradnjo šasije v treh delih.

Celje

Kino Metropol. Danes izredno zabaven film najmlajše umetnice Shirley Temple »Čin-Čin« — »Begunka s Kitajskega«.

Odlikovana je bila v Pragi soproga frizerskega mojstra gospa Frajle z diplomom.

V tednu Rdečega križa. (19.—26. septembra) bodo celjske samarijance pobirale pripevke za Rdeči križ. Prosimo vse Celjane, da po svojih močeh pripomorejo društvu RK, da bo zamoglo v primerih neurede deliti čim večjo pomoč. Okrajni odbor RK.

Romarska slavnost na Gori Oljki. Jutri v nedeljo bo romarski shod na Gori Oljki. Pobožnost se bo začela že danes zvečer. Spovedovanje, pridiga, cerkveno ljudsko petje, spovedovalo se bo vso noč. V nedeljo bo več svetih maš. Ljubitelji cerkvice na Gori Oljki bodo ta dan lahko občudovali nova okna, ki jih je izdelala Sluga v Ljubljani, kot poseben vzor cerkvene umetnosti. Izletniki, pohitite na prijazno Goro Oljko!

Prosvetni labor v Ptuj. V nedeljo 19. septembra bo v Ptuj veliko prosvetno zborovanje. Dopoldne do osmih zbiranje, nato spredov, sv. maša in blagoslovitev novega prapora ptujskega Prosvetnega društva. Na zborovanju bo med drugimi govoril tudi minister dr. Miha Krek. Člani v krojih naj se zberejo pred šestimi uro pred celjskim kolodvorom, kjer bo čakal avtobus. Vabimo Celjane, da se v čim večjem številu udeležijo tega tabora. Odbod vlaka iz Celja ob petih.

1 leto in 10 mesecev. Včeraj zjutraj ob 8 se je vršila na okrognem sodišču v Celju razprava proti 37 letnemu Marjanu Skrijancu iz Pulja, ki se je 6. avgusta splazil skozi okno pri Orozelnovih v Medlogu in ukradel iz omare v stanovanju novo moško obleko in raznega drugega perila, fotoaparata in 8700 din v gotovini. Ukradene stvari je pobasal v ruho, si odklenil vežna vrata in zbežal. Ker pa se mu je zdelo prenevarno, da bi nosil culo s seboj, je šel v neko koruzo, pregledal ukradene predmete, obdržal si je pa samo denar. Ostale stvari je pustil v koruzi. Pol ure pozneje so prišli Orozelnovi domov in opazili tatvino. Skupna škoda bi znašala okrog 13.000 din. Tat so žaleški orožniki kmalu prišli in ga izročili sodišču. Pri njem so našli še vso gotovino. Obtoženec, ki je pribežal iz Italije, je bil že mnogokrat kaznovan zaradi tatvine in drugih pregreškov. Od leta 1924 je bil skoro vedno v ječi. Sodišče ga je zaradi nepoboljšanja obsodilo na 1 leto in 10 mesecev robije, na izgubo častnih državljskih pravic za dobo 3 let in z izgonom iz države.

Napad iz zasede. V četrtek zvečer je šel posestnikov sin Zefran Anton iz Zavrč pri Slivnici s svojim prijateljem soedom nič hudega sluteč po cesti. Nenadoma je planil na njega neznanec in ga s prvim udarcem s kolom pobil na tla. Njegov prijatelj je v zmedenosti zbežal. Surovež je večkrat udaril Zefrana po glavi, tako da mu je prebil lobanjo, zadal pa je tudi druge težke poškodbe, posebno poškodoval mu je noge. Nezavestnega so prepeljali v celjsko bolnišnico. Za napadalca poizvedujejo in upamo, da bo kmalu v rokah pravice.

Važna konferenca. Jutri, v nedeljo bo ob 8 zjutraj v risalnici drž. deške meštanske šole širša konferenca, katere cilj je, da pravilno razložimo uredbo o likvidaciji kmetekih dolgov in vse njene nejasnosti, kar bo v korist kmetom dolžnikom in bivšim njihovim upnikom, zlasti kreditnim zadrugam. Konferenca se vrši izrecno za celjski okraj, zato naj konferenci prisostvujejo v čim večjem številu tudi sami dolžniški kmetje.

Nedeljski nogomet. Jutri bo ob četrtni na 5 popoldne na igrišču pri Skalni kleti podvezna prvenstvena nogometna tekma med SK Trbovlje in SK Atletiki.

Gasilski praznik na Verdu

V nedeljo, 19. t. m., popoldne bo vrhniški dekan g. Janez Kete slovesno blagoslovil novo veliko motorno brigzalno gasilsko četo na Verdu pri Vrhnikih. Pokroviteljstvo nad tem praznikom, na katerega se pripravljajo vsa vas Verda, pa tudi sosednje čete, je prevzel ban g. dr. Marko Natlačen, ki je obljubil, da bo tudi sam spregovoril po blagoslovlitvi našim gasilcem. Poleg njega se udeležijo slovesnosti tudi predsednik vseslovsanske gasilske zveze g. dr. Anton Kodre, ki bo pri tej priliki izročil zaslužnim gasilcem več visokih odlikovanj. Prireditev se prične ob pol 4 popoldne sredi vasi na dvorišču vrhniškega župana g. Ignacija Hrena, ki kot častni predsednik tudi vodi vse priprave.

Nova brigzalna je že tretja, ki si jo je nabavilo društvo v teku svojega 52 letnega delovanja. Prva brigzalna je bila ročna in je bila kupljena na zagrebški razstavi l. 1888. Drugo brigzalno je kupilo društvo tik pred vojno od Rosenbauerja in daje z motornim pogonom 350 l vode na min. Sedanjno brigzalno z motorjem nemškega proizvoda pa je izdelala tv. Liv. v št. Vidu nad Ljubljano in je tedaj v bistvu domač izdelek. Brigzalna je dvotaktna, ima 18 HP in daje na minuto 800 l vode. Četa premore poleg ostalega navadnega inventarja tudi lep gasilski dom, avto za prevoz moštva in brigzalno ter nad 600 m cevi. Sodelovala je dosedaj že pri okroglo 150 požarih; opetovano so jo že klicali iz zelo oddaljenih krajev, kar potrjuje njen daleč na okrog znani sloves disciplinirane in dobro opremljene samaritanske organizacije.

Vas Verda leži tik ob izviru Ljubljanske, ki je sedaj po zadnjem hudem deževju v zgodnjem jesenskem okolju zaradi množine vode najlepša je zato vsem obiskovalcem blagoslovljene slovesnosti dana tudi prilika ogledati si to naravno čudo skoraj v neposredni bližini Ljubljane. Znana je pa tudi gostoljubnost naših gasilcev, ki bodo vse svoje goste tako lepo sprejeli, da bodo s svojimi izletom gotovo zadovoljni.

Sport

Skalna alpinistika na razpotju

Ze pred leti, da celo že pred desetletji so alpinisti proglašali, da je nadaljnji razvoj plezanja v skali nemožen; zanje so že bile dosežene zadnje težavnostne stopnje v kopni skali. Trdili so, da so nove, težje smeri povsem izključene. Kdo je imel prav, ti možje, iz katerih sta govorila dolgoletno izkustvo in zreli predvarek, ali pa del mlade gorniške generacije, ki je prav do današnjih dni težkoče neprestano stopnjevala?

Odgovor na to vprašanje je navidez mnogo težji kot v resnici. Obe skupini sta imeli v neki meri svoj prav, prva, ki je menila, da je bil višek alpskih težkoč že zdavna dosežen, in druga, ki je trdila, da se da ta višek še nepregledno daleč predstavljati in stopnjevati ter je tudi še dandanašnji istih misli. Ker bi bilo povsem nelogično, da bi ocenjevali obe te dve sodbi kot pravilni, mora biti nekje v njima skrit napaden in zmoten sklep. Tako je tudi v resnici, in sicer bolj razločno ter jasno, kot bi se človeku na prvi pogled utegnulo zdeti.

Obe stranki jemljeta kot premiso pri svojem sklepanju enako gorniško plezanje, nobena stran neče uvideti, da je nekdanje plezanje prav zaradi sedanjega plezanja, ki brez omejevanja rabi umetna pomožna sredstva, postalo v bistvu absolutno tuja zveza.

Težje kot spoznati to dejstvo pa je raziskati vzroke, ki so krivi za to zamenjavo. Starejši gorniki, ki so že davno preden se je razvila sodobna, moderna šola plezanja, proglašili skalno plezanje za zaključeno, niso spoznali in deloma tudi niso mogli spoznati izpopolnitve tehničnih sredstev, pa je tudi še dandanašnji prav ne spoznajo; nič čudno ni tedaj, če se pred nekaterimi uspehi mladih vrstev ustavljajo brez razumevanja, presenečeni in začuden. Na drugi strani pa se uveljavljajo zastopniki in poborniki sodobnega, pomožno-tehničnega plezanja. Ti so prav dobro zavedajo, da je njihovo početje v skalah povsem pomožno-tehnično plezanje; o tem so si do cela na jasnem, brez dvoma bolj kot njih asprotna skupina. Seveda tega javno nečesto priznati iz razloga, da bi alpinisti in občinstvo njihove presenetljive uspehe primerjalo z uspehi iz klasičnih časov alpinizma — ter jih postavljalo nad onimi stariimi visoko na zmagovalni prestol. Za tako vedenje je seveda kriv občutek, da bi bilo njihov način udejstvovanja v skali treba ocenjevati s drugačnimi merili — ter bi pri tem seveda v vrednosti moral podleči staremu, klasičnemu, stilnemu.

Pravo torišče, pravi »playground« za ekrajne skalne ture so predvsem Dolomiti. Čudovite oblike stolpov in sten so kakor ustvarjene zanje. Svoje čase že so alpinisti menili, da so Dolomiti »otvorjen« in celo že povsem »zaključeni« — to mnenje je seveda korakalo vstric z naziranjem, da je skalno plezanje doseglo svoj končno veljavni zaključek — dandanašnji pa so ta stari nazor moderni dolomitski plezalci povsem postavili na glavo. Uporabljanje pomožnih tehničnih sredstev ni le že »do cela izčrpano«, ampak prav za prav šele v plenicah.

Prve drzne stvari so v tej skupini seveda izvedli Nemci, ki so z Lettenbauerjem in Emilom Solledrom takoj po vojni dosegli prve, presenetljive rezultate. Prav za prav bi k temu dvema mojstrima lahko tudi še šteli Rollanda Roessija (to ni bil Italijan!). Za to skupino sta prišla Stöger in Schütt, Paula Wiesinger, Hall in drugi. Medtem, ko smemo vse te smatrati za »predhodnike« pravega modernega plezanja, ki so pripravljali pot najmlajšim, je sodobni rod za čas premaknil torišče svojega udejstvovanja na druge skupine, v gorovje Wilder Kaiser ter — predvsem v Wetterstein, kjer sta t Harringer in Peters (zmagovalce severne stene Grandes Jorasses) preplezala neznanško južno-zahodno steno Schönlackerepitze. Po teh ekstremnih činivah v kopni skali je nemški mladi rod s svojimi bogatimi izkušnjami dobro pripravljen krenil v

stopinje največjega alpskega mojstra vseh časov, Willa Welzenbacha ter naskočil poslednje, do njihovega časa nepreplezane in nepreplezljive probleme ledenih Centralnih Alp. Zanimanje za ekrajno plezanje v kopni skali je na ta način med Nemci precej popustilo, ker se je obrnilo vse alpsko zanimanje med njimi zadnja leta na sneg in led.

Zato pa so se razmahnilo Italijani, ki še leta 1925 niso ne v kopni skali, ne v ledu pomenili prav ničesar. Šele tedaj se je začutilo živahno gibanje. Narodni ponos ni trpel, da bi Nemci osvajali stene v dolomitski skupini Civette. Prvi so se zganili plezalci in vodniki iz Agordate. Talentirani Atilio Tissi je ponovil najprej stene in smeri, ki so jih bili izvedli Nemci in ki si jih do njega Italijani niso upali ponavljati, nato pa je preplezal z družbi z Benedettijem in z raznimi drugimi tovariši serijo ekrajno težavnih sten, razov in grebenov. Ti njegovi uspehi so živahno odmevali med nemškimi alpskimi krogi. Ni trajalo dolgo, ko so morali Nemci priznati, da so jim Italijani v kopni skali že enakopravni. Rudatis, Faé sen. in Faé jun. ter še prav posebno mladi Agordatec Andrich pa so začeli z otvarjanjem takih alpskih činitiv, da jih Nemci še niso mogli pokazati. Največjo encizajo je vzbudil prvi vzpon po severovzhodnem razu Cime di Busazza, ki sta ga izvedla Andrich ter Faé. Kmalu pa so Agordalčani prestavili svoje udejstvovanje na Torre Trieste, kjer so izvedli celo serijo ekrajno težavnih vzponov. Ni trajalo dolgo, pa je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posredno pomagal tudi Mussolini, ki je v Aostii ustanovil kar »Scuola nazionale di arrampicamento« (narodna šola plezanja). S tem je dobila skupina Civette naslov »kraljestvo šeste (težavnostne) stopnje«. Italijani so napredovali z velikimi koraki; napredek je bil tako nagel, da mu ni našli v zgodovini alpinizma primera. V ogromni meri je pri razvoju posred

NAŠIM ODJEMALCEM! Od danes naprej ne plačujemo v naših prodajalnah banovinske trošarine na obutev

Znižujemo cene obutvi za vsoto trošarine

Plata

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; šentlovanjski oglesi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglesi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonjska 3 mm široka petlinjska vrstica po Din 2-50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamka.

TEL. 21-24 **MATICA**

Premiera!
Edinstvena atrakcija tropskih krasot, zveri in zagonetk v velikem nimu
Gospodarica džungle

TEL. 27-30 **SLOGA**

Veliki Emil Janningsov film
Pred sončnim zahodom
(Der Herrscher)
Gerhart Hauptmann

TEL. 22-21 **UNION**

Premiera!
Film iz dunajskega družabnega življenja po romanu H. K. Bartcha
Njeni ljubimci
(Banneri und ihre Liebhaber)
V glavnih vlogah Olga Gebova, Oly Flint, Hans Moser in Albert Schönbals
Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Triperesna deteljica

Spisal M. Kunčič. — Ilustriral M. Sedej.
Ob teh besedah se je tudi Jožek za spoznanje oddahnil. Če bi imel »grajski duh« hudobne namene z njima, gotovo ne bi tako dolgo odlašal, ampak bi ju pri prici zgrabil in pohrustal — ali kakorkoli že.

Tudi Nandetu je to čudno vedenje »grajskega duha« že presedalo, obenem pa mu je vtilo novega poguma v srce. Prilomil je dlani k ustom in zaklical na vse grlo:
»Halo! Halo! Ali je kdo tukaj?«
Odgovora pa ni bilo. Samo odmev njegovega glasu se je lovil od stene do stene in nazadnje izzvenel v grobno tišino.
»Da bi ga spak!« se je razjezil Nande. »Zdaj se mi pa že vse skupaj preneumno zdi! Ali naju nekdo vleče za nos, ali pa naju namerava toliko časa strašiti, da bova od žeje in lakote umrla. Če se nama on noče približati, pa poiščiva midva njega!«
Ta Nandetov trdni sklep pa Jožku ni bil všeč. Zgrabil ga je za rame in zaklical:
»Za božjo voljo, ali si znorel?! Z duhovi se ni dobro šaliti.«

Službodobe

Več mizar. pomočnikov
rabi za takoj mizarstvo
Ivan Petrič, Dol. Logatec

Mizarske pomočnike
za furnirano delo sprejme A. Amann, Tržič. (b)

Pletilje, šivilje in vezilje
se sprejmejo. — F. & M. Rozman, Ljubljana, Gosposka 4. (b)

Srečke!
Prodajalec srečk razredne loterije se iščejo pod ugodnimi pogoji. Ponudbe upravi »Slovenca« pod št. 13.945. (b)

Mesarski pomočnik
z mojstrskim izpitom, dober sekač in samostojen prekačevalec, z znanjem nemščine, dobi takoj stalno službo. Ponudbe pod »Poslovodja« št. 14.799 upravi »Slovenca«. (b)

Odličnega potnika
z mesečno plačo in provizijo išče veletrgovina s pisalnimi stroji. Pogoji: Sposobnostno spričevalo za avtomobilno in kaveljca 20.000 din v gotovini za avto in predvajaalne stroje. Dopisj pod: »Stalnost« 20.000« upravi »Slovenca« Maribor. (b)

Učenca Praktikanta Izložbenega aranžerja
sprejme veletrgovina TRGOVSKI DOM PREGRAD Aleksandrova c. 25

Potnika parfumerijske stroke
dobro uvedenega, išče za takoj vstopodjetje. Obširne ponudbe na: Interreklam, Zagreb, Masarykova 28, pod K - 4183. (b)

Mesarskega pomočnika
dobrega, za sekanje pri čoku, sprejemem. — Ivan Javornik, Domobrnska cesta 7. (b)

Urno stenotipistinja
po možnosti s prakso v stavbni pisarni — iščemo. Lastnoročno pisane ponudbe pod »Stenotipistinja« upravi »Slovenca« pod št. 14854. (b)

Denar
Vrednostne papirje
vseh vrst kupuje Slovenska banka v Ljubljani, Krekov trg 10, tel. 37-62.

BANČNO KOM. ZAVOD in MENJALNICA MARIBOR
Aleksandrova ulica št. 40 vnovčuje

HRANILNE VLOGE
bank in hranilnic, kupuje vrednostne papirje, valute in zlatnike po najvišji dnevni ceni.

HRANILNE KNJIZICE
vrednostne papirje vnovčuje po najboljši ceni in takojšnjemu izplačilu — izpolnjuje vse bančne denarne, kreditne in blagovne posle najkulantneje

ALOJZIJ PLANINSEK
trg. ag. bančnih poslov Ljubljana, Beethovnova ulica 14-1 — telefon 35-10

Kupimo
Polstabilni parni stroj dober, s »trepnostom«, ca. 70 HP, iščemo. Ponudbe: Spiro Jokič, Sušak.

Posestva
Kunaver Ludvik gradbeno-strokovno obražen posredovalec — Cesta 29. oktobra št. 4, telefon 37-33, ima naprodaj večje število parcel, kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil. Pooblaščen graditelj in sodni cenilec za nasvete brezplačno na razpolago. (p)

Kupujte pri naših inserentih

Majhno posestvo
z novo hišo, 10 minut od postaje Sv. Peter v Savinjski dolini — prodam. Kač Franc, Sv. Pavel pri Preboldu. (p)

Razno
Holandske cvetne gomolje hijacint, tulpanov, narcis, krokusov itd. nudijo Sever & Komp., Ljubljana. (r)

Prodamo
Opeko
za tiskovanje poceni prodam. Ljubljana, Sv. Petra cesta 60. (1)

Za šolarje
obleke, perilo, Hubertus-plašče itd. Dober nakup. Presker, Sv. Petra c. 14, Ljubljana. (1)

Kožuhovino
se najugodnejše kupi in strokovno izdelata pri Dolenc Josip, Ljubljana, Sv. Petra cesta 19, telefon 22-62. (1)

Šivalni stroj
malo rabljen, nemški fabrikat, pogrezljiv, stika in štopa, siva naprej in nazaj, prodaja Nova trgovina, Tyrseva cesta 26.

Najboljši trboveljski premog
brez prahu
koks, suha drva
L. Pogačnik
Bohoritova 5 Telefon 20-35

Oglašujte v edino uspešnem dnevniku »Slovenca«!

Kolesa
zaradi konca sezone prodajamo po izredno nizki ceni! — Nova trgovina, Tyrseva cesta 36. (1)

Dežni plašči
največja izbira od 180 do 440 din; otroške pelerince od 65 din naprej; hubertus damski in dekliški od 150 do 290 din — nudijo F. I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29. (1)

Pouk
Angleščina
na Državni Trgovski Akademiji. Prijave sprejema šolski sluga, Bleiweisova.

Tečajni nemščine
v Delavski zbornici. Večerni za odrasle, dnevni za mladino. IV. stopnišče prtiličje levo. (Iz Čopove ulice, pred kavarno). (u)

Auto-motor
Ford avto
štiri cilindrski, limuzina, s štirimi vratmi, z veliko Bosch razsvetljavo, s petimi balon pnevmatikami, vse v najboljšem stanju, napredaj, tudi na obroke, proti menici. Poizve se: Miklošičeva cesta 32 — trgovina Kunc. (f)

Šolske potrebščine
zvezke, mape, risalne bloke in deske, risalno orodje, peresa navadna in nalivna, peresnike in peresnice, svinčnike, nahrbtnike, aktovke itd. kupite najceneje v trgovini
H. NIČMAN, LJUBLJANA, Kopitarjeva ulica 2

Državna razredna loterija
Obveščam igralce, kateri so na srečkah **moje kolekture** igrali preko Slovenske banke v Ljubljani, da sem jim rezerviral iste številke tudi za 35. kolo in jih prosim, da mi takoj z dopisnico sporočijo, da jim iste pošljem. V tej obveznosti ostanem samo do 1. oktobra. Radi tega prosim, da me o številkah takoj obveste.
Aleksander R. Pavlovič
Kralja Alberta 1, Beograd

+

V neizmerni žalosti naznanjamo, da je naš predobri oče, oziroma brat in stric, gospod

Jože Šolar

posestnik iz Rovt pri Podnartu

v petek, dne 17. septembra 1937 po dolgi in mučni bolezni, v 60. letu starosti, previden s tolažili za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb prebлага pokojnika bo v nedeljo, dne 19. septembra t. l. ob devetih dopoldne iz hiše žalosti na farno pokopališče na Ovsiaha.

Rovte, dne 17. septembra 1937.

Zalujoči otroci in ostalo sorodstvo.

Agnes Günther: 94

Dušica - Rožmarinja

Harrov obraz zalije rdečica. Tudi njegovo čelo zardi. Srce mu divje razbija ko stopi k oknu. Pred očmi se mu blešči. Kakšen bedak je vendar! Gotovo se je prav dražestno napravila pod svojo svetlomodro haljo. Obledela je brezdomno eno svojih svečanih oblek in ga hoče presenetiti. Ne smem ji pokvariti veselja.
»Si že zaklicala?«
Pritajen da — in Harro se z nasmehom obrne. Kar obetajo nepremično. V njegovih očeh se zazrcali duša... Najgloblji mir ga objame. To ni njegova mlada žena... To je vila!
Bleda in resna, s temnimi očmi, bisernico v rahlo dvignjeni roki, odeta le s tem, kar ji je božja roka položila čez ramena — z zlato, kraljevsko svrščico. Bleščebela kot makov cvet, ki je pravkar razgnal svojo sivkasti oklep, dostojanstvena, ljubka, kakor bi bila prišla iz dežele, kjer je polnost doma.
Globok vzdih, njegove prsi se dvigajo, v njegovih očeh se pojavi sončen sijaj. Brž vzame čopič, ki se začne gibati z neverjetno naglico... Njegove oči so postale jeklene, dviga jih in poveša...
Smrtna tišina vlada tu notri, slišijo se le njegovi koraki. Sonce na svoji kratki poti se že bliža gori, za katero se namerava skriti...
Skoraj hipoma ju začne objemati sivi somrak. Bela postava začne omahovati. Bisernico še drži čvrsto v roki, ko se zgrudi na tla.
Harro plane k njej in dvigne njen snežnobeli obraz... »Dragica, odpusti! Moj Bog, kaj sem storil? Odpri vendar svoje oči! Ledenomrzla si, moje zlato!«
Harro bridko zaplaka, kar se odpro njene oči.
»Ah, ne jokati, dragi! Daj mi svojo haljo, omahnila sem, toda zdržala sem vendarle... Daj brž!«

Harro jo odene z drhtečimi rokami, jo ponese tja na njeno posteljo ter jo pokrije z odejami. Tu leži zdaj s svojim belim rožnim vencem na glavi.
»Ali bo slika dobro uspela? Opazila sem to v tvojih očeh. Predolgo sem mirno stala in navsezadnje sem te prestrašila, siromak!«
»Jaz surovež!... Na vse sem bil pozabil — vila — vila! Blaznost se me je lotila. Nikdar še nisem kaj takega občutil. Jaz se niti ne zavedam, kaj sem storil... Božji ogenj je plapolal v meni!«
»Ni mi ostalo prikrito in jaz sem ti pomagala. Zdaj pa naj nekoliko počivam!«
Harro se skloni nad njo: »Ali te smem poljubiti? O ti — ti draga svetnica, ti se tega ne zavedaš, kaj si mi dala, — tega ne moreš vedeti. Dvignila si me v neznanje višine, ti, ti moje sinje nebo. Ze odhajam, samo reci, da ti nisem škodoval!«
»Neizrekljivo sem srečna, Harro! In kaj bi mi naj bilo škodovalo?«
Harro je odšel. Ona pa se smehlja in njena ličeca so blede. »Koprena se je zredčila... za njo ni železnih vrat... Moram imeti potrpljenja... Smela sem mu pomagati.«

XXIX. Najboljši letčni recept.

Zunaj v snežnem metehu se podijo cele jate krokerjev, v zlati hiši pa vidiš, kamorkoli pogledaš, šopke krizantem. Prav polagoma in plašo se pojavlja življenje v novi hiši. Božič je tudi že blizu. Rožmarinja in Liza se poglabljata v slavni letčni recept, čigar izvirnik so jima poslali iz Braunecka. To je stara, častita, že zarjavela listina z razcefranimi robovi, v kateri so točno navedene vse velike in majhne količine. Rožmarinja je pokazala Harroju lično pisavo na preizkušnem papirju. Harro, ki ima svoje veselje s stariimi rokopisi in z lepimi zbirkami, je ves vzradošen.
»To mora biti odlični recept, kar moremo soditi že po robu. Ko bi ta papir ne bil tako imeniten, bi ne bil tako dolgo zdržal. Rožmarinja,

tega ne bodo več videli! Recept jim prepisemo v celoti na malce okajen papir. V kuhinji gotovo nimajo rokopisnih veščakov.«
»Ta recept ne prihaja iz kuhinje. Gospod upravitelj domov ga je že pred tridesetimi leti vzel iz velike kuhinjske knjige, da ga reši potomcem. Nikomur drugemu bi ga ne dal — le meni ga je izročil. Toda na ovojnico je celo zapisal »Pozor!« kot bi bil iz stekla.«
»Je vaš domenski upravitelj izvedenec v rokopisih ali ljubitelj starih receptov? Tega lista ne dobi več pred očmi! Ze sem se zaljubil v ta rokopis. Pogled je jasne poteze! Treba ti je izpregovoriti le besedo. Jaz hočem imeti ta stari recept. Saj to niso dragulji. Kdo bi se še potegoval zanj? Tega ni zapisala kakšna kuhinjska vila.«
Harro vneto proučuje z drobnogledom zanimive poteze, Rožmarinja pa ne more doumeti njegovega zanimanja.
»Gospod domenski svetnik, tega ne boste nikdar več videli!«
»Ti si hudoben, Harro!«
»Vsak zbiralec je hudoben. Dragi otrok, tega še ne veš!«
»... in še marsičesa ne« vzdihne mlada grofica. »Ti bi se že smel nekoliko pobrigati, da me otmeš prepada, ki se odpira pred menoj zaradi moje »srahovite nevednosti, Harro!«
»Ti si mi všeč, kakršna si! Sicer pa če človek začne opažati, da stoji pred prepadi, je to že početek modrosti.«
»Toda bolesten...«
Harro še vedno nepremično zre v svoj recept. »Moj Bog, kolika volja! In krotka je tudi bila. Mešanica, kateri se je nemogoče ustavljati. Dobro, da ni več pri življenju, Rožmarinja, sicer bi še navsezadnje postala nanjo ljubosumna.«
»To sem vendar že itak!«
Zeneke ste strašne! Niti v grobu ne privoščite drugi miru. Jaz pojedim še danes v Brauneck in bom vprašal domenskega svetnika, če še ima mo-

rebiti več tega! Ti pa si mi odgovorna za ta list. V kuhinjo ne sme, da se ne seže ali pa oškropi. Ako me ne bo k mizi, potem sem še tam in iščem.«
Rožmarinja pa je medtem odposlala Lizo, da ponese najmlajšemu vaškemu novorojenčku modro oblečko. Sama pa sede v svoji kujanji kotiček, da veže za Harro božično darilce.
Toda brž se je vrnila Liza s temnozardelimi lici.
»Gospa grofica, ti Thorsteinci so pa res prostaški ljudje! Jaz sem seveda že prej mislila, da bi bilo bolje, če bi presvetla tega ne storili...«
»Česa naj bi ne storila?«
»Da bi ne poslali bačvarjevi Loti oblecke za njenega nezakonskega otroka. Zdaj se ženske puntajo. Tudi v župnišču niso z nami zadovoljni in Bekovka je našo lepo oblečko ošinila z neprijaznim pogledom in mi vrgla v obraz nekaj zbadljivih opazk.«
»Toda Liza, kako je to mogoče! Mar ni bačvarjeva Lota velika reva?«
»Seveda so siromaki. Očeta so zaprli, ker so lovci našli v njegovem zeliščnem vrtu srno v zanki. Mati je slepa in Lota, ta je neizrekljivo lahkomišljena.«
Rožmarinjo obšine rdečica.
»Kako pa pridejo lovci v tuj vrt? Knez gotovo ni želel, da bi moža zatožili.«
»Lovci ga niso zatožili. Toda orožnik je za to izvedel in poročal.«
»Ta orožnik mora biti strašen človek.« si misli Rožmarinja. »Brez orožnika bi to sploh ne bilo prišlo na dan.«
»Lovci so baje bačvarju obesili že mrtvo srno v zanko ter so oprezovali za njim, ker so ga že dolgo imeli na sumu. Bačvar je velik lisjak.«
»Hočem pisati knezu.« se huduje Rožmarinja. »In zdaj je slepa žena sama!«
»Lota siva predpasnike za bergheimsko tovarno. Zdaj se že zopet vlačijo okoli, se lišpa in se postavlja z našo modro oblečko.«